

ERDÉLYI LAP

3 Lei

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók köre
HUNGARIA, VII., Erzsébet körút 9-11
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 53 (1200) sz. * Csütörtök, 1936 március 5

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A népkisebbségek nyelvhasználati joga a közigazgatásban

Roth Hans Ottó németpárti képviselő újabb nagy beszédet tartott a kérdésről a képviselőházban. — Willer József is újból lötszólt. — A román pártok részéről is megnyilatkozások voltak a népkisebbségek kívánalma mellett. — A belügyi alminiszter a vitás nyelvszakaszokat a kormány elé viszi újabb megfontolás végett

A közigazgatási törvénytervezet szakaszonkénti tárgyalásánál kedden délután a képviselőház magasabb színvonalú vitába vonódott bele, mikor ismét a népkisebbségek nyelvhasználati joga került szóba. Ezúttal a német párt elnöke, Roth Hans Ottó kezdte a vitát, ki az általános vita során is hosszabb beszédben taglalta a törvényjavaslatot. Most újabb beszédében különösen a népkisebbségi nyelvjogok mellett szállott síkra. Felszólalása az egész házra nagy hatást gyakorolt, s a román pártok oldaláról is együttrést és pártoló megnyilatkozásokat váltott ki. Ennek tulajdonítható, hogy végül a törvényjavaslat nyelvi szakaszaira nézve maga a belügyi alminiszter, a szavazás elhalasztását kérte. Lehetséges tehát, hogy a kormány az utolsó órában valami más megoldást talál a nyelvhasználati jogra.

Roth Hans Ottó beszéde a következőket foglalta magában:

— A törvénytervezet 11-ik szakasza előírja, — mondotta a szónok, — hogy csak azok a választók választhatók, akik egyebek között tudnak románul írni és olvasni. Ez az intézkedés szoros kapcsolatban áll a 135-ik szakasszal, amely előírja, hogy a közigazgatási tanácsok tárgyalási és jegyzőkönyvi nyelve kizárólag a román, valamint a 136-ik szakasszal, amely szankciókat is ír elő, amennyiben, ha valaki nem románul beszél valamelyik megyei, vagy körzeti tanácsban, akkor ez a tanács feloszlatható, következésképp ez a három intézkedés összehangolt.

A népkisebbségi nyelvhasználat történelméről.

— Kötelességem felhívni a kormány és a parlament figyelmét, hogy ez életbevágó fontosságú kérdés. Ennek a kérdésnek van tisztán technikai része, de van politika-etikai része is. Elvi kérdés ez, amelyet magasabb szempontból kell tekinteni. Mi, Erdélyben, különösen

mi erdélyi szászok 800 éve rendelkezünk ezzel a joggal, hogy anyanyelvünket használhassuk a közigazgatásban. Ezt a jogot magában foglalta az úgynevezett nemzetiségi törvény is, amelyet nálunk Erdélyben végre is hajtottak.

Egy hang (közbeiktált): De csak, önökkel szemben!

H. O. Roth: Nem igaz! A most elhunyt Ivan püspök a sibiui vármegyei tanácsban csak románul beszélt. Utalok arra is, hogy Voicu Mitescu, volt miniszter a brasovi városi tanács ülésén kizárólag románul beszélt, noha egyetemi tanulmányait Budapesten végezte s így tökéletesen tudott magyarul. Goldis Vasile, aki tagja volt az aradi vármegyei tanácsnak,

szintén kizárólag románul beszélt ennek ülésén, noha ő is Budapesten szerezte az oklevelét s a főispán azon kérdésére, hogy tud-e magyarul, kijelentette: „Természetes, hogy tudok, de jogom van hozzá, hogy anyanyelvemen beszéljek itt.”

Magasabbrendű nemzeti és erkölcsi követelmények.

— Amint látják önök, itt magasabbrendű nemzeti eszméről van szó. Nekünk, német kisebbségnek, jól meghatározott politikai magatartásunk volt 1918 óta s azt hiszem, önöknek nem volt okuk panasza ellenük. De emellett mi állhatatosan kitartottunk mindig bizonyos nemzeti elvek mellett az állampolitikában. Magában

a román nemzetnek a története tanulságul kell, hogy szolgáljon a jelen kérdésben, hiszen önök Magyarországon és Ausztriában évszázadokon át harcoltak anyanyelvük jogainak tisztelt-bentartásáért

s most önök csak úgy lehetnek következtetések, ha ugyanazokat a jogokat engedélyezik a népkisebbségeknek, az önök román államában is. 1918 december 1-én Alba-Iulian történelmi jelentőségű határozatot hoztak s itt hivatkozom Maniu Gyulának 1924-ben tett nyilatkozatára, amely leszögezi, hogy az alba-iuliani határozatok nem egyebek, mint a román nemzeti régi eszményei, amelyeknek megvalósítására a román állam kötelezve van.

H. O. Roth ezután ismerteti a Consiliul Dirigent-ek a nyelvhasználatra vonatkozó intézkedését, amely szerint ama vármegyékben, ahol a lakosság együttrésze másnemzetiségű, meg kell

A belügyminiszter figyelmeztető rendelete

Aradról jelentik: A kisebbségi köztisztviselőket közlelő értekező rendelet érkezett a belügyminisztériumból a megyei prefektúrára. A belügyminisztérium ugyanis a közmunkaügyi minisztérium átíratának birtokában, arra a megállapításra jutott, hogy egyes hatóságok a kisebbségi tisztviselőknek, anélkül, hogy előzetesen az anyakönyvi bejegyzéseket megfelelő módon megvizsgáltatnák, olyan bizonyítványokat bocsátanak ki, amelyek alapján nagyon sok esetben

szabálytalanság történik a román faji származás elismertetése körül.

valósítani azt az elvet, hogy minden nemzet közigazgatása saját anyanyelvén történik.

Az elnök Berceanu elnök itt figyelmezteti a szónokot, hogy a szakaszonkénti vitánál a módosító indítvány megindoklására kell szorítkozni, de Pop Ghita közbeszólt:

— Elnök úr, nem helyes itt közbeiktalni, mert a végén még azt mondhatják, hogy korlátoztuk őket a szólás jogában.

H. O. Roth: En mindig kész vagyok arra, hogy alávessem magam a házelnök kívánságának, de itt oly nagyjelentőségű nemzeti kérdésről van szó, hogy nem szorítkozhatom technikai ellenvetésekre, noha általánosságban már tárgyaltam ezt a kérdést, szombaton elmondott beszédemben.

A szónok bejelenté, hogy a német kisebbség esetleg politikai passzivitásba vonul.

— Nem tudom, hogy vehetünk részt a jövőben a helyi közigazgatásban, úgy a városokban, mint a falvakban, mert gyakorlati szempontból ez a törvény egyszerűen kizár bennünket ezekből a közigazgatásokból, hiszen népünk igen nagy része nem tud még románul s így nem tud írni-olvasni se románul. De e gyakorlati megfontoláson kívül, hogy t. i. a mi népünk nem tud közreműködni a közigazgatásban, mert csak anyanyelvén tudja kifejezni gondolatait, ezenkívül más súlyos következményekről tartok. Azért még egyszer felhívom a kormány és a képviselőház figyelmét, vegye revízió alá a javaslat 11. és 165-ik szakaszát

Furlungeanu: De magyarul meg tudok tanulni az ön népe! En ugy tudom, hogy önök, erdélyi németek különös előszeretettel beszéltek magyarul.

H. O. Roth: A városokban élő szászok jól megtanultak, de a falusiak nem beszéltek magyarul. Tessék erről falvainkban meggyőződni. Most pedig Goldis Vasile szavaival fejezem be beszédem: „Igen, beszéltek magyarul, de ha tökéletesen tudom is ezt a nyelvet, megőrzöm szent jogomat anyanyelvemhez”. Nyelvemben él a nemzet s ha önök megvonják tőlünk a jogot, a lehetőséget, hogy anyanyelvünkön beszéljünk, népi létünk alapjaiban ingatnak meg minket.

Octav Furlungeanu: Miért nem mondták önök ezeket a magyar uralom alatt?

Ghija Pop: A kisebbségieknek igazuk van. (Zaj a kormánypart széksoraiban).

Pop: Önök óriási hibát követnek el és ki fogom fejteni, hogy miért.

Elnök: Képviselő úr, önnek most nem adok (Ludóztatásunk olytatása a 2-ik oldalon.)

hatom... ön sorra kerül, akkor majd... angaljuk. Most Willer képvisel...

Willer csatlakozik Roth Hans Ottó felszólalásához.

Willer felsiet a szónoki emolvényre: — Bizonyára emlékeznek önök, hogy a közigazgatási törvény általános vitája során másfél órát beszéltem az anyanyelv jogairól is. Most meghallgattam H. O. Roth szép szavait. Nincs hozzátenni valóm, mert úgy érzem, kárára lennének az ügynek, ha visszaélnék az önök türelmével. A kérdés elvi része tökéletesen meg van világítva.

Nem vesztettem el egészen a reményemet, hogy önök mégis figyelembe veszik azokat a nagyon komoly érveket, amelyeket a szószéken felsorakoztatunk.

— Most a kérdés gyakorlati részéről szeretném szólni. Hogy értik ezt önök? Hogyan fogják azt megállapítani, hogy ki tud írni és olvasni románul? Az egész nép számára román nyelvvizsgát akarnak önök létesíteni? És ki fog vizsgáztatni? A jegyző vagy a tanító, akik néha túlzó felfogásuak és akik a legtöbb esetben konfliktusban vannak a lakossággal?

Furlungeanu: Az Egyesült Államokban annyi nemzetiség van s mégis egy nyelv az uralkodó.

Willer: Nem értem, hogyan beszélhet így egy erdélyi ember, aki jól tudja, milyen harcot vívott a román-ság az anyanyelv jogáért. Ugyan, kérem önöket, tartsák szem előtt, hogy súlyos politikai hibát követnek el,

ha minden ok nélkül rátámadnak az ország négyemilliónyi kisebbségi lakosságára. Másrészt az olvastam a Curenulban, hogy mi azt is követelték volna, hogy az egyes közigazgatási fokozatok közötti kapcsolat kisebbségi nyelven tartassék fenn. Hát ez teljességgel hibás. Erről nincs szó. Azoknak, akik vezetik a közigazgatást, természetesen, hogy kell románul tudniok, de itt olyan tanácsokról van szó, amelyek egyszerű emberekből alakulnak, akiknek joguk van arra, hogy beleszóljanak falujuk sorsának intézésébe és akik nem tudhatnak úgy beszélni románul, mint aki magasabb iskolát végzett.

— Ezzel be is fejezem. Kijelentem, hogy csatlakozom a Hans Ottó Roth által mondottakhoz és kérem önöket, hogy az utolsó percben gondolják meg és fogadják el a német és magyar képviselők által aláírt módosító indítványt.

Junian-párti felszólalás a kisebbségi nyelvhasználat érdekében.

Ezután Petrescu ezredes, Junian-párti képviselő szólt:

— Engem senki se vádolhat azzal, hogy ne lennék jóhiszemű nacionalista s hogy ne

lennék jó hazafi, de mégis, meg kell állapítanom, hogy önök e javaslattal tülönnek a célon. A nemzetiségek egymás ellen való tüzelésével nem lehet azokat egybeforrasztani. Azt még lehet kívánni, hogy egy államnyelv legyen, de

ennek ellenére is, lehet módosítani a jelen javaslatot, a kisebbségek javára, nehogy azt a látszatot keltsük, hogy el akarjuk nyomni őket. Ezután Juca alminiszter válaszolt a kisebbségi képviselők felszólalására.

A belügyi alminiszter előbb a nyelvhasználati kívánalmak ellen szólott, később a döntés elhalasztását indítványozta

Juca alminiszter: A közigazgatási törvényvel nem tiltjuk meg senkinek sem, hogy olyan nyelven beszéljen, amelyen akar, de magának a kisebbségi lakosságnak is szüksége van azokra a biztosítékokra, amelyeket a törvényjavaslat lefektet. Bizonyára mindenki elismeri, hogy a közigazgatási tanácsok jegyzőkönyvei csak az állam nyelvén vezethetők. Hogy vállalhatja az a tanács tag a felelősséget, aki jegyzőkönyvet ír alá, anélkül, hogy ismerne a nyelvet, amelyen azok készültek? Ime, a románul való írni-olvasni tudás előfeltétele magának a kisebbségnek a védelméül szolgál.

— Biztos, hogy nem fogunk az illetőől magasabb tanulmányokról szóló bizonyítványokat követelni, de normális viszonyokat kell teremtenünk a központi közigazgatás és ezen tanácsok között, másként a tanácsok felelőssége s az ellenőrző szerv munkája nem képzelhető el. Nincs itt szó bosszuról, mert mi megbosszulni valóknak lenne a kisebbségekkel szemben általában, de különösen a német kisebbséggel szemben, amellyel testvériségben élünk s amellyel a jövőben is bizonyára ilyen

viszonyban maradunk?

— Szeretném tudni, mit vesztett a német nép azért, hogy Hans Otto Roth meg kellett, hogy tanuljon románul? Nem fogadhatjuk el a kisebbségi képviselők által benyújtott módosító indítványt.

Hans Otto Roth a belügyi alminiszter beszédének befejeztével ismét szólásra emelkedett:

— Elnök úr, — mondta emelt hangon, — a miniszter úr válaszára nyilatkozattal kívánok felelni a Német Párt nevében. Sajnálom, hogy önök az utolsó pillanatban sem voltak hajlandók megfontolni.

Juca alminiszter félbeszakította itt a Német Párt elnökét:

— Kérem, halasszuk el a 11-ik szakasz vitáját holnapig, amikor dönteni fogunk, miután megkerdeztem a belügyminiszter urat.

Ezzel a vita e része befejeződött. A kisebbségi képviselők az elégtétel érzésével távoztak az ülésteremből.

Ujabb események a japán államválságban

A hadsereg a kormánytól való függelenségét és terjeszkedő politikát akar. — A legfőbb haditanács benyújtotta lemondását

Tokióból jelentik: A japán hadsereg a következő követeléseket állította fel a kormányval szemben:

1. Az állampolitika világosan körvonalazza, hogy a hadsereg egyedül a császárnak felelős.
2. A hadsereg összes honvédelmi követeléseit teljesítsék.
3. Az ipar- és a nyomor-sújtotta földművelés között az egyensúlyt állítsák helyre.
4. A japán népesség szakadatlan növekedésével arányban álló külpolitikát kell folytatni. Vagyis: terjeszkedést Kinában és Mandzsuriában.

Másik tokiói távirat szerint a japán legfőbb haditanács tagjai benyújtották lemondásukat. A haditanács tagjai közé tartozik Hayasi jelenlegi és Araki volt hadügyminiszter, továbbá a katonai párt egyik ismert vezetője, Mazaki tábornok is. Lemondásukat azket indokolták, hogy véleményük szerint ők terhelik a felelősség a legutóbbi véres eseményekért.

Egy pápajelölt a 15-ik században

Írta: Bangha Béla S. J.

II.

V. Miklós halála után ismét úgy látszott, ő a jövő embere. Hiszen V. Miklós alatt senki oly messzemenő s áldásos tevékenységet az Egyházban nem fejtett ki, mint ő. A török elleni készülődésnek ő volt a lelke. Valószínűleg ezúttal is az Orsini-párt hiúsította meg megválasztását. Helyette III. Kálixtot választották meg, aki magában véve feddhetetlen főpap volt, de mértéktelen és egészen esztelen nepotizmusával többet ártott az Egyháznak, mint maga is sejtette. Hiszen ő volt az, aki mindenképen méltatlan rokonát, a frivol és erkölcstelen Rodrigo Borját, a későbbi VI. Sándort, már egészen fiatal korában bíborossá tette. Ő tehát az, aki közvetve mindazért a szegényért és süllyedésért felelős, amely az Egyházra VI. Sándorból fakadt s amely később az egyházforradalom terjesztőinek oly bőséges agitációs anyagot szolgáltatott.

Capranica III. Kálixt mellett is lelke volt az egyházi reformpártnak. Buzgalma nem ismert halált. Amikor 1456-ban pestis dühöngött Rómában s az utcákon jobbra-balra holttestek feküdtek, úgyszólván mindenki elmenekült az örök városból, csak Capranica maradt meg hűségesen a pápa mellett, hogy tanácsaival támogatja. Amikor III. Kálixt a rokonait magas egyházi méltóságokba emelte, Capranica apos-

tolí nyíltsággal szállt szembe e lépésekkel, s állhatatosan megtagadta hozzájárulását. Ezáltal a Borják haragját vonta magára, akik utóbb ezért be is akarták börtönözni. Mint humanista is kiváló volt; nagyrterékű könyvtárat és kéziratgyűjteményt létesített, tudósokat vont az udvarába, így Enea Silvio Piccolominit is. Eleen szembe fordult a bázeli zsinat tévedéseivel, amelyek a zsinat tekintélyét a pápai fölé akarták helyezni. Nagy része volt abban, hogy Konstantinápoly eleste után a nagy olasz liga a törökök visszaszorítására 1455-ben létrejött. A Borják áskálódásai folytán azonban Capranica III. Kálixt alatt lassan arra kényszerült, hogy mindinkább visszavonuljon a nyilvános élettől s ettől kezdve csak ájtatossági gyakorlatainak élt, mintha előre sejtette volna korai halálát.

III. Kálixt halála után végre mégis bizonyosnak látszott, hogy ő kerül a pápai trónra. Ugy látszott, nem lehet őt tovább mellőzni, annyira kimagaslott valamennyi pápajelölt között életszentség, tudományos, felkészültség és gyakorlati kormányzótehetség tekintetében. Élete egy szentnek élete volt; átlag csak négy órát aludt egy éjszaka, majdnem minden reggel meggyónt a miséje előtt, imádsága végzetével néhány órát az egyházatyák tanulmányozására fordított. Lakására nőt soha be nem eresztett, még legközelebbi rokonait sem. Római palotájából a luxus és a kényelem száműzve volt, asztalára soha több, mint egy tál étel nem került. Környezetének valóságos atyja volt, de mindenkitől komoly munkát és erköcsi feddhetetlenséget követelt. Jótékonyágában határt nem ismer, ezüstneműit is eladta, hogy a

szegényeken segítsen; bőkezűsége miatt nem ritkán pénzügyi zavarokkal is küzdött. Végrendeletében vagyonát maradéktalanul az Egyházra hagyta azzal a megokolással, hogy azt az Egyháztól kapta, mégpedig nem a saját vagy rokonai céljaira, mert ő az egyházi javadalmaknak nem ura, hanem csak gondnok. Midőn halála után holttestét levették a falról, vezeklővet találtak, amelyet tehát még halálos betegségében sem tett le. Közismert volt mint békéltető. Előfordult, hogy ismerősei között vizsálykodások fordultak elő; ilyenkor az illetőket egyenként szobájába vezette s ott térdreborulva kérte őket a megbékülésre. Bár szegény volt, a vagyontalan papnövédek számára Rómában kollégiumot alapított, amely ma is fennáll s klasszikus latinsággal maga írt kollégiuma számára szabályzatot, amely az azóta létesült többi római kollégiumoknak mintaképül szolgált. Irodalmilag is működött.

Eppen pápává választásáról folytak a tárgyalások, amikor Capranica 1458 júliusában megbetegedett. Első dolga volt, hogy mély áhitattal felvette a haldoklók szentségeit és bíboros társaitól esetleges hibáért bocsánatot kért. Alapota hamarosan jobbra fordult. De amikor már azt hitték, hogy minden veszélyen túl van, augusztus 13-án újra heves láz fogta el s 14-en délután, 58 éves korában, meghalt. Utolsó szavaiban arra kérte környezetét, imádkozzanak érte és dolgozzanak lankadatlanul tovább az Egyház felvirágoztatásán. Halálában a szemtanúk szerint olyan volt, mint egy angyal. „Meghalt a legbölcsőbb, a legtökéletesebb, a legtudósabb és legszentebb főpap, akit az Isten

Megszavazták a devizatörvényt

Bucuresti. Saját tud. A képviselőházban a közgazdasági vita után a devizatörvényt megszavazták meg abban a formában, ahogy a szenátus módosította. A szenátusban Negura be-
széde után a bortermelés szabályozásáról szóló törvény vitáját zárták le.

A japán államtanács haditörvényt elé állítja a zendülő tiszteket

Sanghaiból jelentik: Tokiói jelentés szerint a japán titkos államtanács elhatározta, hogy a fölkelésben résztvevő tiszteket haditörvényt elé állítja és katonai lázadás címén emel ellenük vádat. A határozatban döntő fordulatot látnak a katonai mozgalommal szemben.

A francia radikális párt egyik tagja interpellációt jelentett be Hitler békenyilatkozata mellett

Párizsból jelentik: Falcoz, radikális képviselő levélben bejelentette Sarraut-nak, hogy meginterpellálja a kormányt, milyen magatartást akar tanúsítani Hitler legutóbbi javaslatával szemben. Rámutatott arra, hogy Hitler nyilatkozata mély hatást tett a francia közvéleményre és Franciaország a jelen pillanatban, amikor mindenki fegyverkezik, nem szalaszthatja el azt az alkalmat, melyet Hitler nyilatkozata jelent.

Pánik-hangulat az abesszin fővárosban Eltűnt a négus

Addisz-Abebából jelentik: Az abesszin főváros lakosságát hatalmába kerítette a pánik-hangulat. A harctérről a legfantasztikusabb hírek érkeznek a fővárosba. Fokozza a nyugtalanságot, hogy nincsenek megbízható hírek a négus hollétéről. A kormány tagjai a legnagyobb zavarban vannak, mert nem tudják, hova juttassák el a négushoz a genfi népszövetségi felhívást, melyet a 13-as bizottság küldött a két hadviselő félnek.

Egyháza napjainkban felmutathat", jelentette róla a milánói herceg kövele, Otto de Carretto. Holttestét a római Santa Maria sopra Minervatemplomban Siéni szent Katalin sírja közelében helyezték nyugalomra.

Az egyháztörténelem fordulatain elmerengő emberből szinte vádlón ágaskodik fel a kérdés: Hogyan történhetett, hogy egy ilyen gondviselészerű férfiú nem került az öt megillető polera s hogy helyette közpüszérüsek emelkedtek Szent Péter székébe, akik aztán a bajok elharapózását megakasztani nem tudták?

Nem terheli-e súlyos történelmi felelősség azokat, akik egy ilyen embernek pápává választását kicsinyes pártiszempontok miatt ismétellen megakadályozták? Hogyan alakult volna a középkorvígi egyháztörténelem, ha azok, akiket illetett, idejében felismerik Capranicában a Gondviselés nagy ajándékát!

Hasonló kérdést egy évszázaddal utóbb is felvethetünk. A 16-ik század folyamán is mutatkozott egy, Capranicához sokban hasonló pápajelölt, a kiváló és szentéletű Cervini Marcell. Őt is emberi és pártiszempontok miatt mellőzték a konklávékban. Végre 1555-ben mégis pápává választották. Az új pápa első ténykedései máris gyönyörű reményekre jogosítottak. De ezúttal mintha az isteni Gondviselés mutatott volna rá az előző mulasztásokra: II. Marcell pápa uralkodásának már 22-ik napján meghalt. Emlékét többi közt Palestrina egyik leg-szebb miséje őrzi: a *Missa papae Marcelli*.

Emberi botlásoknak és mulasztásoknak nányszor mutatkoztak tragikus következményei, messzire kihatók, évszázadok fejlődését hátráltatók!

(Yége.)

A SZÉKREKEDÉS számtalan súlyos

bajnak lehet az okozója!

Ne hagyja magát becsapni! Ha KOPROL-t kér, nézze meg a csomagolást: minden csokoládé - pasztillán, minden dobozon rajta áll a KOPROL név.

Vérszegénység, fejfájás, levertség, idegesség, fáradtságérzés mindmennyi betegség, amelynek okát igen gyakran a székrekedésben kell keresni. A szervezetben felgyülemlett rohadó anyagok mérgeket termelnek, amelyek felszívódnak és zavarokat okoznak. Előzze meg e zavarokat: mihielyt észreveszi, hogy székrekedése van, szedjen azonnal megbízható, enyhe hatású hashajtót. Erre a célra a KOPROL felel meg, egy kellemes ízű csokoládépasztilla, amelyet mindenki szívesen szed.

KOPROL
AZ IDEÁLIS HASHAJTÓ.

A Dunavölgy kérdéseinek a rendezése nagyon előtérbe nyomult

Az olasz-osztrák-magyar találkozó jelentősége az érdekelte országok sajtójában és a franciák megvilágításában

Rómából jelentik: A Corriere della Sera, Mussolininek a minisztertanácsban elmondott beszédével kapcsolatban kiemeli, hogy minden helyzetjelentés kiinduló pontja az olaszok őrési győzelemsorozata. Aki ezzel nem számol, azt súlyos csalódások érik.

A dunai kérdésről a lap azt írja, hogy Olaszországot földrajzi helyzeténél, történelménél és mindenekelőtt erkölcsi okoknál fogva nem lehet egyszerűen megkerülni, ha a Dunamedence rendezésének bármilyen tervéről van szó. A római tanácskozás hatós és értékes tényezője lesz a dunai kérdés megoldásának.

Az olaszok erős helyzete a dunai kérdésben.

Párizsból jelentik: A Matin római jelentése szerint Rómában nagyfontosságot tulajdonítanak a hármas találkozásnak. Politikai körökben hangoztatják, hogy ez a tanácskozás természetes következménye az eddigi olasz-osztrák-magyar római egyezményeknek és

nincs szó új egyezmények aláírásáról.

Megjegyzik a körökben, hogy Starhemberg herceg római látogatása nincs összefüggésben a küszöbönálló hármas találkozóval.

Starhemberg azért utazott Olaszországba, hogy a megtorlásokkal kapcsolatban olasz-osztrák kereskedelmi kérdéseket megvitassa.

Olaszország dunai helyzetéről különben Rómában az a vélemény alakult ki, hogy az ma erősebb, mint valaha.

Ez a megállapítás felbátorítja Olaszországot arra, hogy szilárd magatartást tanúsítson úgy Európában, mint Afrikában.

Az osztrák sajtó a római egyezmények alapján való megmaradás mellett.

Bécsből jelentik: A bécsi lapok is behatóan foglalkoznak a római hármas találkozó jelentőségével. Hangoztatják, hogy Ausztriát külpolitikája tekintetében továbbra is az ország függetlenségének fenntartása irányítja és nem akarja, hogy róla nála nélkül határozzanak.

Ausztria politikája továbbra is megmarad a római egyezmények alapján.

A lapok annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy a küszöbön álló tanácskozások nemcsak az egyezmények eddigi működésének sikerét fogják behozni, de a gazdasági kapcsolatok elmélyülését is megfogja hozni.

Olasz sajtóvélemény, hogy Ausztria csak a jelenlegi politikai kapcsolatait megtartásával boldogulhat.

Rómából jelentik: A Messaggero, a hármas találkozó alkalmából hosszasan foglalkozik Ausztria mai helyzetével és megállapítja, hogy nem ok nélkül zajlottak le a diplomáciai megbeszélések és utazások Párizsban, Genfben és a kisantant fővárosokban. Ausztria kérdése ma két szempontból érthető meg: mégpedig politikai és gazdasági szempontból. Politikai szempontból

Ausztria a jelen helyzetben nem tehet mást, mint megerősíti saját független-

ségét, anélkül, hogy nagyszabású és elhamarkodott megállapodásokat keresne.

Gazdasági szempontból sem szükséges politikai irányváltást keresnie, hogy azzal biztosítsa Ausztria életheletőségét. Ausztria gazdaságilag is életben maradhat, ha nem változtatja meg politikai kapcsolatait szövetségeseivel.

A római tárgyalásoknak nincs összefüggése Hodzsa tanácskozásaival.

Budapestről jelentik: A Budapesti Hírlap a magyar-osztrák-olasz tanácskozásokkal kapcsolatban a következő megállapításokat teszi:

A római egyezmény értelmében az abban résztvevő három ország vezető államférfiai időnként összejönnek, hogy együttesen megbeszéljék mindazokat a problémákat, amelyek különösen érdeklik. Most, amikor a paktum a második évfordulóhoz közeledik s egy záruló gazdasági év van mögöttük s új gazdasági év küszöbén állunk, természetesen aktus a megbeszélés megtartása. Ez az egyezmény kölcsönösen tájékoztató és konzultatív jellegű és a megértés ügyét hivatott szolgálni.

Szóba kerülnek a tanácskozás során az áruforgalmi és gazdasági kérdések, de alig kétséges, hogy a találkozó alkalmat ad az általános európai helyzet időszerű problémái megbeszélésére.

A találkozó teljesen független Hodzsa tanácskozásaitól. A római megbeszélésnek nem ez az indítóka és nem lehet azokat ezzel összefüggésben demonstratív jellegűeknek minősíteni.

Araki volt japán hadügyminiszter.

Az elmúlt heti japán zavargások alkalmával Araki volt hadügyminiszter, akit a tulzó nemzeti irányzat vezérének tekintettek, katonai parancsuraltat akart kiküldetni.

„Kontár kezek veszélyeztetik műemlékeinket”

Debreczeni László régész nyilatkozata

Braşov. Saját tud. Erdélyben sok szép régi templom van, melynek egy része kimondott műemléknek számít. Néha az idő viszonytása viseli meg ezeket, máskor meg az emberek az eredeti szempontoktól eltérőleg látják szükségét újjáépíteni, vagy kijavítani. Ilyen alkalommal azonban sokszor avatatlant, hozzá nem értő mesteremberek, vagy éppen kontárok nyúlnak hozzá, mi által értékes emlékeket semmisítenek meg, vagy ferdítenek, torzítanak el.

Beszélgünk egyik nagy felkészültségű régészünkkel, Debreczeni Lászlóval, aki most is templomjavítások ügyében járja az erdélyi falvakat s aki tapasztalatairól a következőket mondotta munkatársunknak:

— Templomaink nagyrésze a keresztény középkorból való — kezdi Debreczeni előadását — s mint ilyenek ó-román és gótikus stílusban épültek. Nagyrészt barátok építették, akiknek bizonyos költőt tervezhett kellett igazodniok és az előírt szabályokat betartani kötelességük volt. Innen van a sok formára hasonló és szerkezet szempontjából azonos templom. Sajnos, avatatlant kezek sok helyen megsemmisítették a régi mesterművet és nem egyszer a durvaságig sivárrá változtatták.

— A mai népi elfásultság igen sokszor nyomot hagy a templomon is. Pedig milyen szép volna, ha minden kis községben kedves, hangulatos templom állana, izlésesen, szépen kicsinosítva és a hívek éreznék, hogy ez a hely

az Isten háza, ahová a régiekhez hasonló szeretettel és ragaszkodással kíváncsognak. Régebben a falu legszebb pontjára és igen helyesen lehetőleg magaslatára építették az Isten házat. Ma erre sem fektetnek elegendő súlyt.

— A népművészet lassan, fokozatosan bevonult a templomba is és megadta a vidék vagy helyiség jellegzetességét. Ez azonban nem bántó, nem sértő, hanem szükség-szerű volt. Ma azonban, mielőtt valaki hozzányúlna egy ilyen régi épülethez, nagyon jól tenné, ha *szakember véleményét* kérné ki, mert a mai egyéni ízlések és vélemények nem tudnak a régi elgondolásokba bekapcsolódni s ebből ered a legtöbb ferdtetés, romlás. Van ugyan törvény arra, hogy 1830 előtti épületeket külön engedély nélkül megbontani nem szabad. Ezt azonban sok helyen nem veszik figyelembe és anyagi szempontokra hivatkozva állítanak mesterembert a templom restaurálásához. Pedig nagyon sokszor ugyanazzal az összeggel, sőt nem egyszer bebizonyosodott, hogy a szakember kevesebb költséggel és stílszerűbben végezhetné a javításokat.

— Valahogy — végezte be nyilatkozatát Debreczeni László — bele kellene vinni a köztudatba, hogy közkinccseinket és értékeinket nem azért kaptuk örökségül, hogy elrongáljuk, tönkretessük, hanem hogy ápoljuk, őrizzük és az eredeti szépségében adjuk tovább az utánunk jövő nemzedékeknek.

Aki a saját sírját nézte meg

Különös helyzetben van Karahalas Tamás bostoni lakos, foglalkozására nézve villany-szerelő-üzemtulajdonos. Bár a legjobb egészségnek örvendő és hét gyermek apja, mégis megvan a halotti bizonyítványa és „túlvilági léte” minden ötödik esztendőben méltóképpen meg is ünnepli. A napokban is átkelt Karahalas úr az óceánon, hogy Franciaországban levő sírját meglátogassa és letegye arra a kegyelet koszorúját. A kegyeletes útra magával vitte feleségét, valamint négy legnagyobb gyereket is.

A különös ügy előzményei a következők: Tíz esztendővel ezelőtt értesült Karahalas úr arról, hogy öt Franciaországban, mint hősi halottat, meg a világháború utolsó hónapjaiban eltemették és a gall kegyelet díszes emlékkövel jelölték meg a sírját. A villany-szerelő ugyanis a világháborúban egyik amerikai ezred katonája volt és mint ilyen az Argonokban harcolt. A belleau-i csatában megsebesült és megfelelő kórházi kezelés után visszatért hazájába. Ott hon kitüntették és rokkantsági évvjáradeköt biztosítottak számára.

Ugyanabban a harcban, ugyanazon a frontszakaszon egész tömege esett el az amerikai katonáknak és egy német tüzérségi támadás után a felismerhetetlenségig összeroncsolva találták egy amerikai gyalogos holttestét. Az esetnél, — egyetlen személyazonossági bizonyítványként, — levélborítékot leltek, mely Karahalas nevére volt címezve Amerikába. A levél még a frontindulás előtti időből kelt. A hálás franciák tehát eltemették a holttestet és emlékkövére a következő feliratot vésték művészi kézzel: — „Itt nyugszik Karahalas Tamás amerikai állampolgár, aki feláldozta magát hazánkért és örök hálánkra tarthat számot!”

A bostoni iparosmester most ellátogatott sírjához és a felirat alá odavésette a következőket: — „Tévedtek! Karahalas él, számos gyermekét nevel és saját szemével látta a sírját 1936 február 3-án!”

Magyarok! Olvassatok és terjesztetek a legújabb magyar napit
Erdélyi Lapok

A bovivá csodálatkén

Gazdáinkat bizonyára érdekelni fogja a világ legfuresább tehené, mely most egyik hollandi kiállításon aranyérmert nyert, de nem bőséges tejszolgáltatásért, hanem azért, mert hozzá hasonlóan részeges tehenet nem tud felmutatni a Föld egyetlen mezőgazdája sem. A különös állatot valamelyik rajnamenti francia kisgazda szállította a kiállításra. Tiszta, igazi németalföldi istállóban helyezték el a tehenet, amely mellé rögtön fejőgépet szereltek fel. Két napi pihenés után megkezdődött a verseny és a fejőgép is működésbe lépett. Hát bizony a tehenke igen szűken adta az élet folyadékát, úgyhogy a gép mindössze hat liter napi teljesítményről számolt be.

— Mit akar maga itt ezzel a halálravaló barommal? — förmedt rá a gazdára a kiállítás igazgatója. — hiszen a legőséskább hollandi tehen is kétszer annyi tejet ad, mint a magáé?

— Nem fontos, mennyit ad, — válaszolta a gazda, — de talán a tej minősége is határoz valamit?! Kóstolja meg igazgató úr a tehenem tejtét, legyen szíves!

Az igazgató poharat hozatott, tejet eresztett belé és megitta azt, meglepetve szaglászott, majd kitört belőle a csodálkozás:

— Ember, mit csinált maga ezzel a szerencsétlen állattal? Hiszen a teje teli van borral.

Jót nevetett a furfangos francia paraszt, aztán elmondotta, miért világhírű az ő marhája! A szóbanforgó tehen még borjukorában az udvaron szaladgálva rendszeresen beszökött a borosfészerbe, ahol ezer és ezer palack jófajta rajnai vörösbort elraktározva. Egyszer rátaaposott az üvegekre és a szertefolyó erős vörösbort felnyalta a padlóról. Ettől nem lehetett birni a borjuval. Ha nem kapott mindennap bort, fájának megcsufolására valóság-gal dühöngött. Hiába verték, akármit csinálhattak vele, a borju szabályszerűen megkövetelte a maga napi fejadagját és felvette a versenyt gazdájával, aki ugyancsak szívesen ültette suttymban a palackokat. Az állat remekül fejlődött s mikor tehen lett, az asszonyok nagy csodálkozással állapították meg, hogy a tehen teje teli van alkohollal!

Most aztán már az egész országban híre terjedt a francia gazda furcsa tehenének. Az állat szervezete oly különösen dolgozza fel a napi két-három literre rugó bort, hogy annak minden ereje a tejébe száll. Több mint száz kiállításon szerepelt már a csodálatkén, akinek gazdája külön szekrényben őrzi a legkülönbébb orvosi szakvéleményeket és a rengeteg érmet, amit állatja nyert.

A józan hollandusok természetesen nem adtak hitelt első szóra a gazdának, mire ez egyik nap „elfelejtett” bort adni a tehennek. Erre a tehen oly dühbe jött, hogy összerombolta a fejőgépet, sőt nekiment az embereknek is, mint afféle részeges lány, aki eszelőssé válik, ha nem juthat alkoholhoz. A kiállítás közönsége és a vezetőség természetesen mind ott leselkedik a csodálatos tehen körül és az adományok hatalmas ládáiban érkeznek a boci számára. A ládák természetesen — bort tartal-maznak.

Egyéves őszibarack

oltványa m jegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve megküldöm

Székely virágüzlet

Oradea, B.-dul. Reg. Ferdinand 26.

Temetés. Sarca Florea 52 éves korában Nejordon meghalt. Temetése március 4-én 3 órakor volt. („Caritas”).

Dárában Lidia 14 éves korában elhunyt. Temetése március 5-én lesz a Princtul Nicolae utcából. — **Jomy** Béla 23 éves korában elhunyt. Temetése március 5-én délután 3 órakor lesz a Str. Scoalei 18 számú gyászházától. — **Özv. Kosztelni** Mártonné 80 éves korában elhunyt. Temetése március 5-én délután lesz a 20 Aprilie utca 10 sz. gyászházától. („Kegyelet”).

Mit ír a fővárosi sajtó Leny Caler-ről?

RAMPA: A „Főnyeremény” pompás estét jelent a közönségnek. S a hősnő nem is lehetne más, mint Leny Caler. Büvöletben tartja a közönséget. Öröm látni, ahogy belép a színpadra, a közönség vele éli át a szerepet. Annyi érzés és szenvedély van ebben a ragyogó művésznőben, hogy a közönséget valósággal hipnotizálja. A „Főnyeremény” oradeai bemutatója március 10-én lesz a színház-mozgóban.

Városházi hírek

Dr. **Vostinár** János főjegyző, akit a kormány kinevezett a közigazgatási törvény végrehajtásának megváltoztatását előkészítő bizottságba, ma délelőtt Bucurestibe utazott a tárgyalásokra és valószínűleg csak a jövő hét közepén jön vissza.

A városi üzemek költségvetését előkészítő bizottság a héten fejezi be munkáját. A bizottság tagjai dr. **Bleda** László, **Dancea** Jakab, **Fodor** Péter és **Givulescu**. A költségvetési tervezetet az átvizsgálás és esetleges módosítások után a polgármester valószínűleg már a jövő héten a tanács elé terjeszti.

A Népszövetség tizenháromas bizottsága béketárgyalásokra szólította föl Olaszországot és Abessziniát

Március tizedikéig szabtak határidőt a felszólítás elfogadására. — Reménység van a békés fordulatra

Genfből jelentik: A 13-as bizottság keddel délelőtti összehívott ülését délutánra halasztották. A délutáni ülésen Flandin a következő határozati javaslatot terjesztette a bizottság elé:

A 13-as bizottság a Népszövetség tanácsától kapott megbízás alapján felhívást intéz a két hadbanálló félhez, Olaszországhoz és Abessziniához, hogy nyomban kezdjenek tárgyalást a Népszövetség keretében s az alapokmány szellemében az ellenségeskedés azonnali megszüntetése és a béke végleges helyreállítása céljából. A bizottság március 10-én ül újra össze, hogy a két kormány válaszát tudomásul vegye.

Flandin a határozati javaslatához rövid indokolást fűzött. Hangoztatta, hogy a felhívás a legkisebb csorbát sem ejtheti Mussolini tekintélyén, különösen a legutóbbi olasz győzelmek után. Hangoztatta továbbá, hogy ha a két hadviselő fél meg is szíveli a felhívást,

még igen fontos kérdések várnak megoldásra. A felhívás végső erőfeszítést jelent a békés megoldás érdekében.

A 13-as bizottság Flandin javaslatát egyhangulag elfogadta. A határozat szövegét azonnal megküldték Rómába és Addisz-Abeába.

Mussolini hozzájárulásával tette Flandin a békejavaslatot?

A 13-as bizottságnak a hadviselő felekhez intézett felhívását hosszas tanácskozások előzték meg. Flandin eredeti tervezetét módosítani kellett, mert nem tudott Edennel megállapodni. A felhívásnak nincs ultimátum-jellege. Az eredetileg két napra tervezett határidőt nyolc napra hosszabbították meg, s a bizottság csak március 10-én ül össze.

Nagy érdeklődéssel várják népszövetségi körökben, hogy a márciusi tizediki ülésen ott lesz-e Litvinov, Titulescu és Rüdiger Arra.

Ezeknek a külügyminisztereknek a mostani ülésről való elmaradása igen feltűnt és sok megjegyzésre adott alkalmat.

Népszövetségi körökben politikai, vagy

pártpolitikai különbség nélkül nagy tartózkodással ítélik meg a kilátásokat, de

remélik, hogy a felek hajlandók lesznek tárgyalni. Legtöbben osztják Flandin véleményét, hogy a jelen pillanatot kedvezően választották meg.

Azokat a Genfben elterjedt híreket, hogy Mussolini elvben már hozzájárulását adta a javaslatához, vagy hogy Flandin távbeszélőn tárgyalt Rómával, — úgy francia, mint olasz részről megcáfolták. Tény azonban, hogy Flandin kedden este ismét fogadta az olasz állandó népszövetségi küldöttséget és ugyanolyan meggyőződéssel sürgette a békés megoldást, mint ahogyan azt Laval tette volna.

Egyes vélemények szerint Flandin azért nem akarta a 18-as bizottság előtt a megtorlás

szigorításának politikáját magáévá tenni, nehogy a szavazás eredményére rácsúfoljon.

A francia miniszterek március tizedikéig nem vesznek részt a genfi tárgyalásokban.

Genfből jelentik: Flandin és Paul-Boncour szerdán tér vissza Párizsba. Március 10-én mindketten ismét visszautaznak Genfbe.

Az angol bizottság azt óhajtja, hogy az olaszakértők már is kezdjék meg a kölajtilalom alkalmazására vonatkozó tervezet tanulmányozását.

Abessziniában haldoklik a háború. Imru herceg hadseregét is tönkrevették az olaszok.

Aszmarából jelentik: Az északi hadszíntérről érkező távirat szerint az olasz csapatok folytatják a tembieni csatát a megtisztítását. Tembieni vidéke kevésbé ismerős terület, amennyiben annak leírása egyetlen Abessziniáról írott könyvben sem szerepel. A tembieni terület, mely Gerala és Tigre tartományok között fekszik, óriási hegytömbökből áll, hatalmas szakadékokkal. A hegység tetején nagyki-terjedésű fennsík terül el, mely vízben és legelőben gazdag.

A francia Havas hírszolgálati iroda jelentése szerint az olasz csapatok Imru herceg seregét is tönkrevették és a győzelem így már teljesnek és véglegesnek tekinthető.

Mussolini bejelentette, hogy Olaszország ismét fölveszi az európai ügyekben való közreműködését

Március 18., 19. és 20. napjain Rómában értekezletre gyűlnek össze az olasz, osztrák és magyar államférfiak

Rómából jelentik: Az olasz kormány tagjai kedden minisztertanácsot tartottak, amelyen Mussolini a következő bejelentést tette:

— Az utóbbi időben kísérletek merültek fel az úgynevezett dunai kérdés megoldására, Olaszország nélkül, vagyis: ellene. A kísérletek Párizsból indultak ki és pedig nem a francia kormány kezdeményezésére, sőt annak jóváhagyása nélkül. Ezek a kísérletek teljes mértékben megbuktak, amint hogy nem is történetet másként. Szinte fölösleges újra megismételni, hogy

a Duna-medence kérdésének együttes rendezése nem függetleníthető Olaszország részvételétől.

— Tekintetbe kell venni — folytatta Mussolini, — nemcsak az olasz, de a vele kapcsolatban álló országok érdekeit is. Ezzel kapcsolatban március 18-án, 19-én és 20-án olasz-magyar-osztrák találkozó lesz Rómában. Az olasz fővárosnak kedves vendégei lesznek: Gömbös, magyar miniszterelnök és Kánya, külügyminiszter, továbbá Schuschnigg, osztrák szövetségi kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter. A találkozás a római jegyzőkönyvek jegyében fog lezajlani.

A kisantant gazdasági tanácsának hetedik ülészaka. Közeledés a kisantant és az olasz-osztrák-magyar csoport között

Prágából jelentik: A kisantant gazdasági tanácsának hetedik ülészaka véget ért. Hodzsa csehszlovák miniszterelnök összefoglaló beszédében hangoztatta, hogy

a kisantant és a római jegyzőkönyv aláíró hatalmai körül kell a közép-európai ügynek kikristályosodnia.

Az egymáshoz való közeledésnek összhangban kell állnia az érdekelt nagyhatalmak befogásával.

Hodzsa ezután hangoztatta, hogy a közeljövő legfontosabb feladatának tartja a mezőgazdasági termelési többlet elhelyezését. Ezt a kérdést azonban magában Közép-Európában megoldani nem lehet, mert Közép-Európa egyedül

— A római egyezmény két éves fennállása alatt jelentékeny eredményeket ért el s a politikai és gazdasági kapcsolatokat Budapest és Bécs között észrevehetően megerősítette.

A közép-európai kérdést tárgyalják meg Rómában.

Rómából jelentik: A római egyezmény második évfordulóján az olasz fővárosban tartandó megbeszélések tárgya a közép-európai kérdés lesz. A megbeszélések célja, hogy a három állam között 1934-ben megpecsételt barátságot még jobban megerősítsék.

Hodzsa cseh miniszterelnök bécsi látogatása a római találkozás előtt.

Bécsből jelentik: Hodzsa Milán, csehszlovák miniszterelnök március 9-én Bécsbe utazik, hogy visszaadja Schuschnigg kancellár prágai látogatását. A bécsi látogatást két napra tervezik.

A Neuigkeits-Weltblatt szerint Schuschnigg Hodzsa látogatása után Budapestre utazik, hogy visszaadja Gömbös novemberi bécsi látogatását. Ezután következik a magyar miniszterelnök és osztrák kancellár, valamint a két külügyminiszter római útja.

nem veheti fel a dunai államok mezőgazdasági többletét.

Bejelentette Hodzsa, hogy rövidesen tárgyalások indulnak Románia és Jugoszlávia között végleges kereskedelmi szerződés megkötésére.

Starhemberg osztrák alkancellár Rómában.

Bécsből jelentik: Starhemberg herceg osztrák alkancellár kedden éjszaka Rómába utazott. Elutazása előtt az osztrák Heimwehr nevében táviratot intézett Mussolinihez és szerencsekívánatait fejezve ki a legutóbbi olasz győzelem alkalmából. A táviratban rámutatott arra, hogy az osztrák Heimwehrt közös eszme köti össze a fasiszta Olaszországgal.

Víz az Abessziniában harcoló csapatok részére.

A felvétel egy afrikai idillt ábrázol; az öszvért mutatja be, víz-zsákkal a hátán. Azonban ez a látszólag egyszerű dolog az Abessziniában harcoló olasz katonákra nézve a legnagyobb fontosságú, mert a nehezen járható vidékeken a vízfordást csak öszvér eszközölheti.

tehen

kelni fogja a most egyik holt... de nem bő... azért, mert... nem tud fel... zardája sem. A... menti francia... Tiszta, igazi... k el a tehenet... szerettek fel... dött a verseny... t. Hát bizony a... élet folyadékát... liter napi telje...

el a halálraválk... zára a kiállítás... bb hollandi te... mint a magáé?

d, — válaszolta... ősege is határoz... ó úr a tehenem

tt, tejet eresztett... tve szaglászott, zás:

a ezzel a szeren... teli van borral.

francia paraszt... írú az ő marhá... borjukorában az... esen beszökött a... r palack jófajta... zva. Egyszer rá... folyó erős vörös... l a naptól nem... nem kapott min... folására valóság... akármint csinál... szerűen megköve... és felvette a ver... ancak szívesen... okat. Az állat re... lett, az aszso... llapították meg, ohollal!

országban híre... a tehenének. Az... dolgozza fel a... ort, hogy annak... Több mint száz... odatehén, akinek... rzi a legkülönbé... és a rengeteg ér...

rmészetesen nem... dának, mire ez... adni a tehennek... hogy öszvérom... nt az embereknek... aki eszelőssé vá... z. A kiállítás kö... szetesen mind ott... körül és az ado... érkeznek a boci... sen — bort tartal...

arack

kivánatra ingyen... lóom

üzlet

Ferdinand 26.

a 52 éves korá... emetése március

korában elhunyt... a Prințul Nicolae... éves korában el... delután 3 óraker... yásháztól. — özv... korában elhunyt... 4n lesz a 20 Apri... 'Kegyelet').

Oriási méretekben halad Bucuresti városrendezése

**A keleties jelleg utolsó maradványait is eltakarítják.
Minden érdek fölött áll a nemzeti ügy**

Bucuresti. Saját tud. A főváros vezetősége gyors léptekkel halad a város újjáalakítására elkészült tervvel megvalósítása felé. Január hónapban kitélepítették a parlamenti feljáró előtti óriási területet a központi zöldégszíntől s azonnal hozzá is fogtak a téglalapítményű csarnokok, bódék és elárúsító állások lerombolásához. Ma már teljesen szabadon áll a ropant térség, amelyet megnagyobbított a mellette elfutó széles műút, amit a Dâmbovița egy részének befedésével nyert Bucuresti.

A hatalmas tér azonban ezzel még nem érte el felületének teljes nagyságát. A rombolás folytatódik a Dâmbovița másik partján is, ahol a hal- és húscsarnokok állnak. A halcsarnok lebontása már a tél folyamán megkezdődött, de még mindig állnak az ormótlan veres épület vasváza. — A maradványokat a tavasszal fogják eltakarítani, de ugyanakkor rákerül a sor a vele szomszédos húscsarnokra is, amely eddig a közönség és a mészárosok szüntelen közbenjárására, felfolyamodására, panaszára nyert mégis kegyelmet.

A városrendezés tényleg nagy megrázkódtatásokat okoz a forgalomban s egész városrészek ipari és kereskedelmi életében. Könnyű elképzelni azt is, milyen rendkívüli nehézségeket támaszt a nagyarányú rombolásokkal, kitelepítésekkel kapcsolatban fölmerülő kérdések megoldása. A zöldégszínt kitelepített sokszáz árusának, kereskedőjének panaszait máig sem sikerült elhallgattatni. Igaz, hogy új helyet adott nekik a főváros az Ober nevű városrészben, de még sokáig fog tartani, míg a közönség beletörődik abba, hogy e távoli városrészben vásároljon s míg a termelők, — akiknek hosszú szekérsorai évtizedek óta a központi csarnokok felé irányultak, a termelvények halmazát hordva a nagyétű város táplálására, — megtalálják és megszokják az új útírányt a város északi külső falvaknak csak egész kis részéhez esik közelebb.

A „Nemzeti Tér” és a „Nemzeti Székesegyház”.

Mindegy. Ennek mégis meg kellett történnie. A modern főváros fejlődése, európaiosodása megkövetelte ezt. A keleties jelleg utolsó maradványait ezzel eltakarították a román főváros központjából. Ott üde pázsitokkal és virágos kertesképpel foltozott nagy előkelő tér, a Nemzeti Tér fog elterülni, amelyen fé-

nyes autók suhannak majd át, hogy a Mitropolita domb ezután szép távlatot nyerdó parlamenti följáróján az ország házába robbogjanak.

A tér közepére pedig a *Nemzeti Székesegyház* építik majd fel.

Ezekkel a munkálatokkal egyidejűleg viszonylag gyors ütemben folyik a munka annak a régóta tervezett széles útnak a megnyitására, amely hivatva lesz arra, hogy a város fő út-vonalát, a Bratianu-utat, illetve a Bratianu-szobornál elterülő szintén nemrég kialakult hatalmas terület az újonnan létesült Nemzeti Térrel megfelelő módon összekösse.

Már egy sereg épületet leromboltak, amelyek beleestek az új útvonalba. Természetesen nagy nehézségek állnak itt is a csákányos városi munkások útjában. Először a háztulajdonosokkal kell megegyezni a kisajátítási díj dolgában, aztán az üzletek bérlői számára kell megfelelő elhelyezkedést találni, mert a kereskedelmi élet nagy érdekeinek nem lehet csak úgy hűbebebalázs módjára csákánnyal neki-menni. Felhőrdülnek a kereskedők, a kereskedők tanácsa, a kereskedelmi kamara, a kereskedelmi alkalmazottak szövetsége, sőt a közönség is, amely megszokta már, hogy bútort, cipőt, ruhát, kalapot, vasárut bizonyos utcákban és bizonyos üzletekben vásárol. — amelyek most arra vannak itélve, hogy eltűnjenek a föld színéről s egy ötven méter széles útnak adjanak helyet.

A főváros mindössze 12 millió leit akar adni a kolostorért, az egyház azonban sokkal többet követel, mert hiszen az épület, amelyben jelenleg nagyforgalmú hatalmas üzlethelyiségek vannak, többet jövedelmez, mint amennyit a felajánlott összeg kamatai kitennek, s különben is maga a pusztá telek is nagyobb értékű ebben a központi városrészben 12 milliónál.

Mint hogy a főváros kitarat álláspontja mellett, valószínűleg perre fog kerülni a dolog. S amíg a per folyik, — mondják az érdekeltek, — még sok minden történhetik.

Katolikus részen tehát — a városrendezéssel kapcsolatos érdekek védelme szempontjából — kívánatos a jelenlegi kormány és a jelenlegi főpolgármester, Donescu távozása.

Park lesz a királyi palota körül.

Már a bucarestii református egyháznál másként áll a helyzet. A városrendezés egyik legfőbb gondja ugyanis a királyi palota köré tervezett park megvalósítása, ami — mint megírjuk — szintén sok épület lerombolását teszi szükségessé. Ezek közé tartoznak a városi tanács legutóbb jóváhagyott tervezele szerint a reformátusok paróchiális épületei, sőt maga a nemrég újjáépített templom is. A református egyház, mint ismeretes, emlékiratokban fordult a polgármesteri hivatalhoz a terv megváltoztatása céljából. Ezekre a beadványokra azonban nem érkezett válasz, sőt a polgármesteri hivatal jogügyi osztálya bírói útra terelte az ügyet. A sajtó pedig heves támadásokat kezdett intézni a református egyház ellen.

Az ilfovmegyei törvényszék február 11-én tartott tárgyalásán a református egyháznak a polgármesteri hivatal határozata ellen beadott panaszát elutasította és kimondta a paróchiális épületek, a templom és az egész telek kisajátítását a királyi palota parkja javára.

Az egyház ez ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a Semmítőszékhez formai vétség, illetéktenség és hatalmi visszaélés címén. A törvény értelmében azonban e fellebbezés csak bírton kívüli hatállyal bír, ami azt jelenti, hogy az eljárás folytatását: az ármegállapító választó bíróság döntését és a kisajátítás foganatosítását nem hátráltatja.

Az egyháznak most már egyetlen remény-

sége abban a királyi audienciában volt, amelyet március elejére várt s amely a főhatóság személyesen szándékszik a templom érdekében közbenjárni.

Közben azonban mégis kedvező fordulat állott be. Donescu főpolgármester február 25-én kihallgatáson fogadta a bucarestii egyházközség küldöttségét és miután jóakarattal végighallgatta panaszát, a következő kijelentést tette:

— Nyugodjanak meg az urak. Amíg én vagyok Bucuresti főpolgármestere, nem engedem meg egyetlen templom kisajátítását sem. Biztosítom a református egyházat, hogy bucarestii templomának semmi bántódása nem lesz, sőt a kikerülhetetlen utcaigazítás és a királyi park kibővítése kapcsán módját fogjuk ejteni annak is, hogy a református templom körül kellő nagyságú cinnnterem és egy villaszerű paróchiális ház építésére megfelelő nagyságú telek maradjon, ha kell, a szomszédos telkekből való kiegészítés által is.

A főpolgármester evégből utasítást is adott a megindított eljárás ilyen értelmű felülvizsgálására s a szóban forgó telek újrafelmérésére

JÁVOR BÉLA.

Dr. Czumbel Lajos:

A KERESZT ÚTJÁN

Nagybőjti elmélkedések.

Ára 60 lei és 10 lei portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

Szombathy Ottóka édesanyját keres

Hatéves, ragyogó szemű kislány, csodálkozva nézi nagyanyját, akinek gondbarázdás szomorú arcán utat szántanak a könnyek:

— Édesanyja, az én szegény leányom öt évvel ezelőtt halt meg, Ottóka alig volt akkor egyéves. Édesapja fogtechnikus. Elköltözött a városból és azóta se hallottunk róla. Az uram öreg is, munkanélküli is és olyan fáradtak vagyunk mind a ketten, hogy nem tudhatjuk melyik percben szólít el minket a halál. Ezt a gyermeket szeretném elhelyezni. Egészséges, ügyes, okos kislány. Ha egy jó katolikus család magához venné... ahol tudom, hogy jó, valóságos nevelésben lesz része, ahol szeretnék... odaadnám...

A kislány riadtan nézi nagyanyja arcát. Ragyogó édes gyermekszemében, annyi vigasztalás csillan amíg mondja:

— Ne sirjon nagyanyó.
En is azt mondom! Ne sirjon nagyanyó, küldjék az újságba, hogy Szombathy Ottóka édesanyját keres. Olyan, aki szereti és aki jó katolikus nevelésben részesíti. Akinek arra van szüksége, hogy életét megmaranyozza egy hatéves, széparcú, egészséges, okos kislány kedvesége... Hát ha találunk valakit a sokezer ember között, aki Ottókat az olyan nagyon korán meghalt édesanyjukáé helyett fogja szeretni. Személyes érdeklődők Boros Ferencné címén Str. Tudor Vladimirescu (volt Kismagyar-utca) 24. szám alatt Szombathy Józsefnéhoz forduljanak.

Pakocs Károly:

Édua áldozata

Regény

Ára tizve 130 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

Egészítse ki még ma

Tóth Tihamér könyvsorozatát

az alábbi művekből való megrendelés által.
Mélyen leszállított árak! Ritka alkalom!

Prédikációs könyvek:

Krisztus király	340 h. csak 240 lei
Tízparancsolat I.	340 " " 240 "
Tízparancsolat II.	340 " " 240 "
Hiszek egy Istenben	340 " " 240 "
Hiszek Jézus Krisztusban	340 " " 240 "
Hiszek az egyházban	340 " " 240 "
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	340 " " 240 "

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lei portó

Részletfizetési kedvezmény.

Megrendelhető:

Erdélyi Lapok könyvosztályánál

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bolíviában: Egész évre 800, fél évre 400

Magyarországon: Egész évre 90 P., fél évre 45 P., negyedévre 15 P.

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Plat. Unirii 13.

Kéziratokat nem örvénynek meg és nem adunk vissza.
Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt déli szél, változó felhőzet, több helyen reggeli köd, eső inkább csak délnyugaton, a hőmérséklet alig változik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 fél, London 15.12 fél, Newyork 303, Brüsszel 51.60, Miláno 24.25, Madrid 41.87 fél, Amszterdam 208.10, Berlin 123, Bécs — schilling 56.85, Prága 12.69, Varsó 57.70, Belgrád 700.

Készül az Idel katolikus nagygyűlés. Tárku-Mures. Saját tud. A tg.-muresi római katolikus egyházközség tanácsa az 1936 július 3., 4. és 5. napjain megtartandó országos katolikus nagygyűlés előkészítésére hetes bizottságot választott, melynek tagjai: Bucher Lajos, Daróczi László, dr. Duha Tibor, Dávid János, Hornyák Béla, Kakucs György, Kulcsár Lajos.

Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója visszaérkezett Dél-Amerikából. Budapestről jelentik: Lóczy Lajos egyetemi tanár, a híres geológus, decemberben feleségével együtt Dél-Amerikába utazott és Ecuadorban, valamint Peruban nagyrészt ismeretlen területeken geológiai kutatásokat eszközölt. Utjáról, amelyen fontos tudományos és gyakorlati jelentőségű eredményeket ért el, tegnap érkezett haza.

Hunyadi János-múzeum egy bolgár községben. Szófiából jelentik: Akszakovo bulgáriai község vezetősége elhatározta, hogy Hunyadi János emlékére iskolai múzeumot rendez be a várnai csata korából fennmaradt történelmi nevezetességű tárgyakból. A múzeumot Hunyadi Jánosról nevezik el a bolgár hatóságok.

Egy oradeai ügyvéd milliók kártérítése pere. Oradeán a múlt év nyarán a gyalogjáróról séta közben lecsuszott dr. Pelle János 53 éves közismert ügyvéd, egykor neves sportember és az éppen arra haladó villamosnak esett, amely bal-karját úgy összeroncalt, hogy könyökből le kellett vágni a már azóta is többször volt sebész beavatkozásra szüksége, fájdalmai ma is kiújulnak, dr. Pelle János történetesen egymillió leire volt biztosítva, baleset ellen, amit pár héten belül meg is kapott. De beperelte kártérítésért a várost is, a villamos vasutat is. Azért a város annyiban volt okozója a balesetnek, hogy a rendkívül keskeny járda szélén keramit kocsi feljártat hagyott, amin Pelle lecsuszott, bár ott, az Apolló palota előtt semmi szükség sincs rá, amit azzal is elismert a város vezetősége, hogy nyomban a baleset után felszedette az egész városban a keramit kocsi feljártat. A villamos vasutnak pedig hiányzott a megfelelő védelmi készüléke. A városi villamos vasutnál most megegyezett dr. Pelle János 500 ezer lei készpénzben és élete végéig havi ötezer lei életjáradékban. A vasutnak egyetlen feltétele volt, hogy ne folytassa Pelle a pert a város ellen, hanem egyezzen szintén ki vele. Pelle 1 millió 807.250 lei erejéig indított kártérítési pert a város ellen, amiben százezres összeget tesz ki a szakértői, stb. költség, de a vasut kérésére hajlandó 300 ezer lei készpénz kifizetése mellett elállni a pertől. A város pénzügyi osztálya elfogadhatónak véleményezte az egyezséget, de a tanács legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy bevárja a március 6-iki törvényszéki tárgyalás eredményét s csak azután foglalkozik vele.

Hollandia is fogyerkezik. Hágából jelentik: A második holland kamara 60 szavazattal 29 ellenében elfogadta a kormány javaslatát, hogy a nemzetvédelem fokozása érdekében 45 millió holland forint különalapot létesítsenek. *Colajin* miniszterelnök kijelentette, hogy ezt az összeget a határvidéken végrehajtandó erődítmény-munkálatokra, a hadsereg gépesítésére, repülőgépek vásárlására és légelhárító ütegek felállítására használják fel. Az összeget hitelművelettel biztosítják.

Athelyezések a timisoarei egyházmegyében. Timisoara. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Melchensberger István eddigi resitai káplánt Peregul-marére helyezte át s az ottani plébánia vezetésével bízta meg. A főpásztor ezenkívül a következő kápláni athelyezéseket eszközölte: Resitára Lampel Károly eddigi rovinei káplán került. Rovinére Magdás István torneai káplán, míg Torneára Szotyori Géza ujmisés került káplánnak.

Öngyilkos ügyvéd. Oradeán dr. Winkler Tibor fiatal ügyvéd nagymennyiségű lumínált vett be, de idejében észrevették és az Irgalmas-rend kórházába szállították, ahol a gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette. A fiatal ügyvéd éveken át agybanfekvő beteg volt és felépülése után is csak két mankóval tudott járni. Betegsége miatti elkeseredés vitte tetteire.

Vivás közben életveszélyesen megsebesült egy harmadik gimnazista. Clujról jelentik: Dr. Kovács András ügyvédnek harmadik gimnazista Bálint nevű fia, a református kollégium tornatermében vivás közben életveszélyesen megsebesült. A sebesülést olyan könnyű olasz kard okozta, amelyet a tornatanár nem engedett használni, de nagy könnyelműségről nem tört össze és a kis Kovács Bálint ellenfele Ariold György ezt vette elő a szertárból, mert vivás közben a saját kardja eltört. A vékony penge végén ugyanis túlságosan kicsi volt és gömb s áthatolt a sisak rácszatán s a szúrás közvetlen az orr tövében, a két szem között hatolt be. A szúrás egy vívó gyakorlat nyitánya volt. Ariold György előre jelezte, csak markirozás volt tehát a szúrás, de Kovács védelem közben nagy erővel ütötte fel ellenfele kardját, hogy a rácsra áthatott pengét valószínűleg homlokába verte. Az erős kötésű gyermek hangos sikoltással, véresen terült el a földön. A református kórházban ápolják a bár többször visszanyerte eszméletét, még állapota változatlanul súlyos. Ez az eset egyike a legrikábbaknak, mert vívóteremben nem szoktak sebesülések történni a nagyfokú elővigyázatosság miatt.

Agyonlőtte magát egy volt carei főtitkviselő. Satu-Mare. Saját tud. Careiban kedden délelben *Strutz György* 50 éves nyugalmazott városi osztályfőnök eddig még ismeretlen okból kifolyólag szőlőjében forgópisztolyával agyonlőtte magát. A széles körben ismert, jómódú nyugalmazott főtitkviselő tetteinek okát nem tudják. Pillanatnyi elmezavart sejtének. A holttestet a vinceller találta meg, jelentette a rendőrségnek és a családnak.

Zweig Arnold író és huszonnégy társát megfosztották a német állampolgárságtól. Berlinből jelentik: A birodalmi belügyminiszter az 1930-ban meghozott törvény alapján a külügyminisztériummal egyetértésben 25 német birodalmi alattvalót megfosztott német állampolgárságától, vagyontukat lefoglalták. Az illetők külföldön tanúsított magatartásukkal megszegték a birodalom és német nép iránti hűséget és károsan befolyásolták a német érdekeket. Az állampolgárságtól megfosztottak között van Arnold *Zweig* író, *Edel Oszkár* volt színházi rendező és *Lewin-Mayer Róza*, *Lewin* volt müncheni kommunista vezér özvegye. Lewint — mint emlékeztetés — a müncheni kommunizmus után halálra ítélték és ki is végezték.

Egy öttagu bányászalad tragédiája. Deva. Saját tud. Julius 26-an, tavaly Bilek János luppeni bányász egész családjával öngyilkosságot akart megkísérelni. Az apa revolverrel főbelőtte magát, ezután az asszony ecetszeszt ivott, majd amikor a mérgeppoharat kiürítette, a revolverrel legnagyobbik fiát lölte le. A másik két kisebb fiú lelövésére nem volt már ereje s így azok megmenekültek. Az asszony meghalt, a férj s a 10 éves nagyobb fiú szintén megmenekültek. A férj felépülése után az ügyészség a ferjet öngyilkosságra való felbujtás címén vad alá helyezte s ma volt a devai törvényszéken a nem mindennapi ügy tárgyalása. A férfi azt vallotta, hogy az asszony az operációtól való félelmében ajánlotta mindnyajuknak a halálát, amit ő sem elvezett, mert nagy nyomorban éltek. A revolver elsütése után semmire sem emlékezik, mert elájult s csak a kórházban tért magához. A 10 éves kisfiú elmondta, hogy anyja, amikor a mérgeppoharat kiürítette, feléje lött, de csak a lábát surolta a golyó. Bilek a revolvert a szomszéd kocsmárosból kölcsönözte a tragédia napjára, míg az ecetszeszt néhány nappal előlött vették, akkor azonban még állítása szerint, nem is gondoltak még öngyilkosságra. A bírák között véleménykülönbség támadt, emiatt harmadik bírót hívtak be s a háromtagú bíróság szótöbbséggel Bilek Jánost felmentette a vád és annak következményei alól. Az ügyész megfellebbezte az ítéletet.

Munkás-szerencsétlenség. Turda. Saját tud. A cementgyárban Schaffner József 25 éves gyári mechanikus javítási munkákat végzett egy ötméter magas vasoszlop tetején. Munka közben megszédült és lezuhant. Súlyos csonttöréseket és belső zúzódásokat szenvedett.

Az Erdélyi Lapok 4-ik nagy társasutazása Rómába

Utirány:
Oradea-Budapest-Trieszt-Velence-Firenze-Róma-Firenze-Velence-Trieszt-Budapest-Oradea

Részvételi díj **5250 lei** + **Pontos indulás május 5-én Oradeáról**

Az utazás időtartama 9 nap. Római tartózkodás 4 nap, velencei tartózkodás fél nap, Firenzei tartózkodás 1 nap

Mi foglaltatik a fenti összegben? 1. Oradeától—Rómáig és vissza gyorsvonat III. o. vasúti költség. 2. Rómában 4 napi teljes ellátás a Citta del Vaticano területén fekvő Santa Marta szeretetházban. Napi háromszori, minden igényt kielégítő étkezés. 3. 1 napi firenzei tartózkodás, teljes ellátással, a legjobb penziókban. 4. Rómában az utasok és csomagjaiknak az állomástól a szállásig és vissza a szállástól az állomásig való beszállítása. 5. Szakszerű vezetés Róma összes látványosságaihoz. 6. Összes átmeneti vízumok. 7. Memetközben vacsora Budapesten.

Ezenkívül a rendezőség mindent elkövet, hogy megszerezze az ingyenes belépést a vatikáni és a firenzei múzeumokba.

Akik Rómában szállodai elszállásolást igényelnek, azok 750 leiel többet fizetnek.

A II. o. utazók vasúti többletköltsége 1850 lei.

Külön kirándulás: Nápolyba és Pompeibe. Ennek többletköltsége 1250 lei.

Más kirándulás tehető Ostiába, Tivolibába vagy Castel-Gandolfoba. Ezen külön kirándulások külön költsége kb. 20—30 liraba fog kerülni, amely összeg Rómában a kirándulás előtt lesz fizetendő.

Jelentkezéskor a részvételi díj egyharmad része, vagyis 1750 lei előre fizetendő.

A részvételi díj befizetésének utolsó határideje: **1936 április 15**

Az utazáshoz egyéni utlevél szükséges, mely április 25-ig beküldendő utazási osztályunkhoz. Jelentkezőket csak korlátozott számban veszünk fel, ezért csatlakozási szándékát idejében jelentse be mindenképpen.

Részletes programot és tudnivalókat vasárnapi számunkban fogunk közölni.

1936. március 5

ában volt, amelynél a főható templom érde

kedvező fordulat ter február 25-én reggeli egyházközségkaratulag végigkező kijelentést

arak. Amíg én stere, nem engedéskisajátítását sem. ázat, hogy bucuatódása nem lesz, zítás és a királyi át fogjuk ejteni templom körül s egy villaszerű felelő nagyságú mszédos telkek-

utastilást is adott elmű felülvizsgátrajfelmérésére

JÁVOR BÉLA.

OS:

RESZT

nélkedések.

0 lei portó.

tályunknál.

Ottóka keres

kisfiú, csodálék gondbarzdás a könyvek:

ény leányom di a alig volt akkor us. Elköltözött a k róla. Az uram nyan járadtak van nem tudhatjuk et a halál. Ezt a ezni. Egészséges, katolikus család om, hogy jó, val-ol szeretnék . .

nyanyja arcát. Ro, annyi vigaszt

srjon nagyanyó, Szombathy Ottóka szereti és aki jó Akinek arra van anyyozza egy hat-cos kisfiú kedves-tit a sokezer em-an nagyon korán ett fogja szeretni. Ferencné címén Kismagyar-utca) szefnéhez fordul

ly:

szata

ó.

lyunknál

* A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárgaság, alhasi vérbőség, magyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvlepedék, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, migrén, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Ferenc József vizről, mert hatása izgékony bélrendszerű egyéneknek is megbízható és rendkívül enyhe. Az orvosok ajánlják.

A személyvonatra szóló tarifa szerint adnak jegyet az új oradea-timisoarai „gyorsított személyvonatra”, Timisoara. Saját tud. A május 15-én életbelépő új menetrendbe, miként már jelentettük, felveszik végre a régóta tervezett oradea-timisoarai gyorsvonatot is. A vasutigazgatóság most dolgozza ki ennek részletes menetrendjét. Egyébként kijelentik a vasutigazgatóságon, hogy az új gyorsvonat a gyakorlatban tényleg „gyors” lesz, „papíron” azonban csak mint személyvonat szerepel. Ennek az az oka, hogy az új vonatot az utazóközönség minden rétegének hozzáférhetővé kívánják tenni s így, bár gyorsvonatszerű menetrenddel közlekedik, mégis az egyszerű tarifa lesz érvényben: a személyvonatok tarifája szerint adnak ki ehhez a vonathoz menetjegyeket s nem kell a drágább gyorsvonati jegyet megfizetni. Mindemellett az új vonat gyorsított menetben közlekedik s csak a nagyobb állomásokon áll meg. „Gyorsított személyvonatnak” lehetne nevezni.

Gyermekcsempészésért elítéltek egy fiatal asszonyt. Satu-Mare. Saját tud. Béres Lajos sófő és felesége között elhidegülés állott be, aminek az oka, mint a törvényszék előtt kiderült, az volt, hogy a férj takarékos természetével szemben az asszony könnyelműen bánt a pénzzel. Az asszony ezt nem értette meg, helyesebben oda magyarázta, hogy a férj elhidegülésének az az oka, hogy nincsen gyermekük. Béresné összebe-szélte özv. Lébi Izraelné szülész nővel, aki a kórház szülészeti osztályáról Breban Anna gyermekét vette magához, akkor, amikor a férje hosszabb uton volt. A férj még azt sem vette észre, nem értve az illesmíhez, hogy a gyerek nem két napos, hanem egy hónapos is elmúlt. A szülész nő a férjjel az anyakönyvvezetőnél annak rendje-módja szerint anyakönyvezette a nevére a gyermeket. Így minden rendben is lett volna, azonban most Breban Anna a szülész nőtől követelte vissza a gyermeket, aki az ő nevére is el van anyakönyvelve. Így került aztán a rendőrség, majd törvényszék elé az ügy, amely Béresnéért, mert férje nevére jelentette be a gyermeket, 15 napi elzárásra, a szülész nőt pedig pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet nem jogerős.

P. Bangha prédikációi

Az organizátornak, apologétának, a katolikus militarizáltság, katolikus sajtó és öntudat terjesztőinek, a pap, igehirdető funkcióiban való megmutatkozása az

Örök élet igéi

- I. Az Isten arca
- II. Uram add, hogy lássak

A két kötet ára: fűzve 180, kötve 230 lei és portó.

Kaphatók könyvosztályunkban

Hadbíróági ítéletek. Cluj. Saját tud. A hadbírósg Lukács János 85-ik gyalogezredbeli katonát többrendbeli lopás és szökés miatt kétféle börtönbüntetéssel sújtotta. — A hadbírósg elé került Kohn Áron oradeai illetőségű kereskedő, aki a vádirat szerint 1935 őszén tettelesen bántalmazta Ciobote végrehajtót és a botrányos verkedésre előkerült rendőrt. A vádlott a tárgyaláson azzal védekezett, hogy a végrehajtó az üzlet árúit egy olyan adótartozás fejében akarta elárverezni, amely egyáltalában nem volt jogos. Szóváltásba keveredett és a végrehajtó ki akarta tuskolni az üzletéből. A segítségül hívott rendőr a dulakodás hevében belezuhant az udvaron lévő gödörbe. Ciobota végrehajtó, aki, mint koronatanu jelent meg a tárgyaláson, azt állítja, hogy a kereskedő késsel támadt rá és a segítségül hívott rendőrt is szidalmazta. A hadbírósg Kohn husznapi elzárásra és kétezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Menetrendváltás a Bánsági vonalakon. Timisoara. Saját tud. A vasutigazgatóság rendelkezése két új motoroskocsit becsatoltak, úgy hogy egy motoros-vonatpárral feljavították az arad-timisoarai forgalmat, de ezzel kapcsolatban a buzilási vonalon is jobb forgalmat valószínűsítettek. Egy motorost ugyanis a timisoara-buziasai, illetve a Lugoj-Buzias és Jamul-mare közti forgalomban közlekedtetnek. Így Timisoaráról most egy személyvonat (18.05 órákor) és két motoros (5.43 és 13.26 órákor) megy Buziasra, Lugojról pedig egy személyvonat Buziasra (6.24 órákor), egy személyvonat s egy motoros pedig Jamul-marera 18.15, illetve 14.00 órákor). Végül Buziasról is megy egy motoros Jamul-marera (6.50 órákor). A megfelelő ellenvonatok Buziasról Timisoarára 6.38 órákor személy-, 14.55 és 20.15 órákor motorosvonatok; Jamul-mareről személyvonat 4.15 órákor Lugojra, 8.45-kor motoros Lugojra és 18.35 órákor motoros Buziasra. Buziasról 20.10 órákor személyvonat Lugojra. Ezeket a menetrendi változtatásokat már életbe is léptették.

Letartóztatott városi írnok. Oradeán Leib Imre, aki a város hegybírói hivatalában volt alkalmazva, nyugdíjas asszonyoknak hamis állampolgársági bizonyítványokat állított ki, melyre a polgármester és a főjegyző aláírását is hamisította, a pecsétet és úrlapokat a szomszédos szobában levő állampolgársági osztályról lopta el. Egy-egy bizonyítványért 400 leit kapott. Az ügyészség letartóztatta.

Lemondott dr. Schweiger László, Sárospatak oradeai származású főjegyzője. Sárospatakról jelentik: A város rendkívüli közgyűlése kedden délután egyhangúlag tudomásul vette az Oradeáról pár év előtt odakerült dr. Schweiger László főjegyző lemondását. Schweiger ellen, aki Oradeán ügyvéd volt, több rendbeli közokirat-hamisítás miatt eljárás indult, mire a főjegyző benyújtotta lemondását. Hoyos Miklós főszolgabíró bejelentette, hogy miután Schweiger a községnek anyagi kárt nem okozott és jóhiszeműségével védekezett, megengedte, hogy a főjegyző fegyelmi eljárás nélkül távozzék helyéről. A hivatalból üldözendő cselekmények miatt természetesen a csendőrség lefolytatja a nyomozást. Schweiger ügyével kapcsolatban mintegy száz ember ellen indult meg közokirathamisítás miatt eljárás.

Vesztségű tünetek egy 14 éves fiún. Salontáról írják: Néhány héttel ezelőtt Jaraba Lajos 14 éves fiúcskát egy állítólagos veszettkutya meharapta és a Cluj Pasteur-intézetbe szállították. Innen gyógykezelés után, mint gyógyultat hazarendték. Most újra rosszul érzi magát a fiúcska és az orvosok véleménye szerint, a veszettkutya harapás a különös és kellemetlen érzések előidézője, éppen ezért Jaraba Lajost szülei a Pasteur intézetbe szállították. Állapota nagyon aggasztó.

Egy magyar tudós nagyszerű találmánya a B. vitamin előállítására. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a paprikában levő C vitamin felfedezésének és előállításának dicsősége Szent-Györgyi Albert, magyar egyetemi tanár nevéhez fűződik. Most a magyarországi vitamin kutatásoknak újabb sikerét jelentik. Karczag László dr. egyetemi tanár felfedezte a B. vitamin nagy tömegben való előállításának módját. Dr. Karczag az élesztőt, amelyben nagyon sok B. vitamin van, glicerinrel keveri. Az egész anyagot felforraltja és különleges gépezet segítségével kiválasztja belőle a B. vitamint. A felfedezésnek óriási jelentősége van, mert a B. vitamin hiánya következtében két olyan népbetegség pusztít, amelynek gyógyításához az új szert kitünően fel lehet használni. Tudnunk kell, hogy a B. vitamin kétféle: B. 1. és B. 2. jelzéssel szokták a kétféle vitamint ellátni. Az előbbi hiánya okozza a beri-beri betegséget, a második pedig a pellagrát. A beri-beri a hántolt rizsen élő népek betegsége különösen Kína és Japán népe között pusztít. A pellagra a puliszkán élő népek betegsége. Különösen Olaszországban jelentkezik járványszerűen, de Erdélyben sem ismeretlen. Különösen olyan években, amikor gyenge minőségű kukorica terem, sokan betegszenek meg pellagra betegségben. A beri-beri és pellagra betegségektől eltekintve a B. vitamin nagyon sok más betegség kifejlődését akadályozza meg. B. vitamin hiánya miatt általában lesoványodás, izomgörcsök, bémulások és érzéketlenségek lépnek fel. A legújabb vizsgálatok szerint a B. 1. vitamin az idegsejtekre nézve nélkülözhetetlen, a B. 2. pedig a sejtek anyagcseréjében játszik nagy szerepet és a vörös vérszövetek képződését segíti elő. Eteleink közül sok B. vitamin van a korpáskenyérben. A zöld-ség félék is sok B. vitamint tartalmaznak. Az állati eredetű táplálékok közül a máj, agyvelő és a tej gazdagok vitaminban.

Új élelmiszer-árak Turdán. Saját tud. A városi tanács az új maximális árakat a következőképpen állapította meg: Detallban I. o. főhérliszt kilója 9 lei 50 bani, főféhér 9. barna 8 lei 50 bani, feleir kenyér 9 lei, félbarna 8 lei 50 bani, barna 8 lei. Hószárak: nagy marha 16, növendék 16, szópórborju 20, sertés 26, karam 28, háj 36 olvasztani való szalonna 34, vékony szalonna 28. Kockacukor 31, porcukor 30, kristály 9 lei. Az éttermi, szállodai és bérkocsi tarifa a régi maradt.

A budapesti rendőri sajtóiroda új vezetője. Budapestről jelentik: A rendőri sajtóiroda új vezetője, dr. Laczfó Richard rendőrkapitány kedden vette át hivatalát. Laczfó Richard 49 éves és eddig a bünyői osztályon teljesített szolgálatot. Pályafutását szülővárosában, Braşovban kezdte. Előbb ügyvédjelölt, majd a vármegye szolgálatába lépett és rendőrtiszt lett. Közben újságírással is foglalkozott.

Újra megindult a légitforgalom a Bánságban. Timisoara. Saját tud. A Teregova közelében történt emlékezetes repülőszerecséltenség óta Bucuresti—Timisoara—Arad között nem volt rendszeres légitforgalom. Most a forgalom újra megindult s ezt ugyancsak egy Potez-rendszerű utasszállító repülőgéppel bonyolítják le, amilyen a lezuhant gép is volt.

Uj könyv!

P. Trefán Leonárd:

Mosolygó tájak

A kiváló hitszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjteménye. Ára 50 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunknál.

Darko Magda és dr. Sárka Ferenc romantikus szerelmi története. Budapestről jelentik: Egy hét óta tele voltak a pesti napi- és képeslapok egy romantikus történettel, amelynek hőse Darko Magda nevű cingár 20 éves leány és vőlegényjelöltje dr. Sárka Ferenc 120 pengős kishivatalnok, akiknek házasságába a leány apja, debreceni egyetemi tanár, valamint anyja, aki elvált férjétől s másodsorú is férjhez ment, valamint mostoha apja, megtagadták a szülői beleegyezést, azon a címen, hogy a férfi szegény ember. Egyszer csak eltűnt a két fiatal Budapestről s ezzel kitört a botrány. A leány anyja s mostoha-apja ugyanis a rendőrséget vették igénybe, mely a férfit Budapesten rövidesen elfogta, de persze szabadon kellett, hogy bocsássa. Megindult a rendőri hajsz a leány után, akit a Bakony egyik falujában fogtak el, ahol álnéven egy uri családnál lakott. A szülők a leányt — és ez a feltűnő és érhetetlen — egy zárt sanatoriumban tudták elhelyezni, mint idegbeteget. Pesten még vannak ilyen ember elzáró sanatoriumok. De egy újságíró ide is bejutott, mert a botrány dagadt. A leánytól azt kérdezte, hogy mit szeret a jelentéktelen külsejű, kiszírt hivatalnok, azt felelte: mert életemben egyedül ő volt jó hozzám s ha mindenki megpuhka, akkor is a felesége leszek. Most kezdődik az ügy furcsa része. A zárt sanatoriumból az árvaszék két izben is megidézte Darko Magdát, de mindannyiszor csak orvosi bizonyítvány érkezett (furcsa orvosok vannak az ilyen zárt sanatoriumban), hogy állapota nem engedi meg a kihallgatását. A szülők pedig azt kérték, hogy ne szálljanak ki a sanatoriumba kihallgatás végett, hanem várják meg az arra alkalmas időt. De az árvaszék ülnöke dr. Nagy átlátott az ügyön és megkereste a fővárosi tisztifőorvosát, állapítsa meg, hogy Darko Magda olyan rettenetesen beteg, hogy kihallgatni sem lehet s milyen betegség ellen kezelik. A tisztifőorvossal együtt kiszállt a „szanatoriumnak” nevezett helyiségbe az árvaszéki ülnök is. Az árvaszéki ülnök előtt a leány ismételtelen kijelentette, hogy Sárka Ferenc felesége akar lenni s hogy a szülőiházat önként hagyta el, nem szöktette meg senki, a főorvos pedig megállapította, hogy a leánynak semmi baja sincs. A jegyzőkönyvet felvették s az ügyvédek megkezdték a békéltetést, amely a következőkből áll: Dr. Sárka Ferencel szemben minden feljelentést visszavonnak. A leány pedig nagytatyjának Schober Bélának másik leányánál Klein-Kis Géza ügyvédnél Clujon augusztus 15-ig fog lakni, de a vőlegény jelöltjével addig csak havonta egyszer válthat levelet. Augusztus 15-én Darko Magda Budapestre mehet s ha az árvaszék előtt akkor is ki jelenti, hogy a Sárka felesége akar lenni, a család több akadályt nem gördít a házasság elé. Az árvaszék különben tovább védi a leány érdekét, mert dr. Sárka Ferenc ellen a szegénységén kívül más kifogást emelni nem lehet.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

A ciuimesti római katolikus iskolaszék a jelen 1935—36. tanévre a harmadik tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázati határidő március 14. Megválasztás esetén az állás azonnal elfoglalandó. Fizetés havi 1500 lei. Kötelessége a redibizott osztályokat a lelkes irányítása szerint vezetni. Pályázhatnak államilag érvényes és német képzéssel rendelkező férfi és női tanárok. A pályázat mellé mellékelendő a jelenlegi tartózkodási helyén levő illetékes lelkész től erkölcsi bizonyítvány. Cim: Parohia rom. cat. Ciuimesi. P. u. Sanişliu, jud. Sălaj.

KÖZGAZDASÁG

Amit a gyümölcsfamezésről tudnunk kell

Irtá: Németh József

A gyümölcsfamezés nem olyan egyszerű művelet, mint sokan képzik. A metszés elsősorban hozzáférést és körültekintő gondosságot kíván. A különféle gyümölcsfajta sajátos természetű, a fák fejlettsége, kora, stb. más-más elbírálást tesz szükségessé a metszés végrehajtásánál. Ennek ellenére sehol nem tapasztalunk olyan sok hibát és hozzá nem értést, mint a gyümölcsfák metszésében. Erre való tekintettel, már amennyire egy cikk keretében lehetséges, a következőkben a legszükségesebb tudnivalókat elmondom.

A metszés megkezdése előtt éles kertész-késsel, jó — lehetetlen nem roncsoló, kétélű ollóval — és kézfűrészel kell a fametszőnek magát felszerelnie. Ezenfelül a nagyobb sebek bekenésére jól felforralt, majd lehűtött kőszénkátrányt is elő kell készítenünk.

A metszésre kerülő gyümölcsfákat, tekintettel a metszés különböző kivitelére és céljára, a következő csoportokba sorolom:

- a) új ültetésű és idősebb, még nem termő fák;
- b) fiatal termőfák;
- c) idős termőfák;
- d) őszibarackfák;
- e) törpefák.

a) Az új ültetésű és még nem termő fiatal gyümölcsfákat évről-évre metszeni kell, hogy koronájukat kialakítsuk, szabályozzuk és a metszés révén az ágakat erősítsük, másrészt a korona elsűrűsödését megakadályozzuk. A szóban lévő fiatal gyümölcsfák koronaalakítását 5—6 évig folytatjuk. Ezen túl már inkább csak a koronaritkításra vetünk súlyt. Az alma-, köte-, szilva-, meggy- és kajszibarackfa alakító metszése teljesen megegyezik. A cseresznye-, mandula- és birsa alakítását három év múlva abbahagyjuk. A nemes gesztenye- és diófát pedig egyáltalában nem metszük.

A felsorolt vadlányra (vadsemetére) oltott alacsony-, közepmagas- és magastörzsű fák koronáját ültetés után, tél végén, tavasz kezdetén a következőképpen metszük meg. A törzs folytatását képező, középső fővezérvesszőt (süddár) 8—10 fejlett rügyre, a többi oldaltálló vezérvesszőt pedig 5—7 rügyre metszük vissza úgy, hogy az utolsó rügy a vessző külső oldalán maradjon s abból kifelé növekvő hajtás fejlődjen. A második év tavaszán, ha egyik-másik fa igen gyenge vezérvesszőt fejlesztett volna, az ilyen fát metszetlenül hagyjuk. Ha azonban szép, erőteljes vezérvesszőket találunk a koronán, azokat — erősségük szerint — fél vagy kétharmadhosszúságra kurtítjuk meg. A középső fővezérvesszőt ez alkalommal is hosszabbra hagyjuk a többinél. Az oldalvezérvesszőkön most is kifelé álló legyen az utolsó rügy. Ha netalán a vezérvessző alatt egy-két igen erős vessző lenne, azt, illetve azokat többől távolítsuk el, nehogy később elsűrűsödést okozzanak. Hasonlóképpen a befelé növekvő, erős vesszőket is többől messük le. Ha csak lehetséges, az elsűrűsödést okozó hajtásokat nyáron, június végén messük ki a koronából. Az eddig nem említett 1—15 cm hosszú képződményeket (termőnyársakat) mindig érintetlenül kell hagyni. Az elmondottak szerint folytatjuk a koronaalakítást, amíg csak erős, szép koronát nem kapunk.

b) Midőn a korona kifejlődik, a koronaalakító metszést abbahagyjuk és a nyári, illetve tavaszi metszésnek a már említett koronaritkításra, vagyis a főlegesen, erős növési hajtások nyári, illetve a megfásodott vesszők tavaszi eltávolítására kell szorítkoznia. Az ilyen fákön a legtöbb esetben már rövidebb termőnyársak és 15—20 cm hosszú, vékonyabb termővesszők vannak. A 15 cm-nél rövidebb vesszőket érintetlenül hagyjuk; a 15 cm-nél hos-

szabbakat pedig 12—15 cm hosszúságra kurtítjuk meg, hogy azokon termőrügyek képződjenek. Azonban ez a metszési művelet csak az alma- és körtéfa vonatkozásban, mivel a csontmagú gyümölcsfák az egyéves vesszőkön fejlesztik a virágrügyeket és a termést. Tehát ez utóbbi fánál az egyéves vesszőket kímélni kell. A csontmagú fiatal gyümölcsfánál inkább csak a nyári, illetve tavaszi ritkításnak van fontossága.

c) Az idősebb és öreg gyümölcsfánál, amelyek már alig vagy egyáltalában nem fejlesztenek vesszőket, tehát nem növekednek, rendszeres metszésről nem beszélhetünk. Az idős fák évről-évre több és több termőrügyet fejlesztenek és kedvező viszonyok között bőven teremnek. Kedvezőtlen viszonyok mellett azonban termésük apró, fejletlen és rossz minőségű. Ilyen esetben csak úgy segíthetünk a bajon, hogy a hosszabb termőágak részbeni megkurtításával a termőrügyek egynevezetű egyharmadát eltávolítjuk, hogy ilyen módon a fa kevesebb, de szebb gyümölcsöt teremjen. Ez esetben még megfelelő trágyázásról is gondoskodnunk kell.

A gyümölcsfák egy bizonyos korhatáron túl vastagabb ágaikon úgynevezett fattyú- vagy vízajtásokat fejlesztenek. Ebben az esetben az előregedett fát meg kell ifjítani, ami abból áll, hogy a korona egyharmadát, olykor a felét lementjük és új korona fejlesztésére serkentjük. Csontmagú gyümölcsfák megifjítására legalkalmasabb szeptember közepe—második fele. Az alma- és körtéfat pedig legcélszerűbb télen és tél végén megifjítani.

Idősebb alma- és körtéfanál, ha túlsűrű koronájuk van, a tél vége felé a koronaritkítást okvetlenül el kell végeznünk, mert a termőrügyek csak napfény behatása alatt fejlődnek, ellenkező esetben elpusztulnak. A főlegesen ágat, a szűkséghez képest, részben vagy egészen kell a koronából kiszedni. A fűrészeléssel tett seb külső szélét éles késsel simára metszük, majd kátránnyal bekenjük.

d) Az őszibarackfa koronáját rendszerint katlanalakban neveljük. Vagyis a fiatal fa

* Epehólyaghurutnál és sárgaságnál, epekő és epehomok esetében az otthoni ivókúra úgy valók igen eredményes, ha a természetes „Ferenc József” keserűvizet reggel éhgyomorra, kevés forróvízzel keverve isszuk. Az orvosok ajánlják.

koronaalakításakor a fővezérvesszőt a korona közepéből az ültetést követő nyáron kimetszük és arra törekszünk, hogy a korona 3—5 ága kifelé irányuló legyen. A következő években ezeket az alapágakat majd kétfelé elágaztatjuk s idővel 8—10 főága lesz az őszibarackfának. Szőlőben természetesen nem nevelhetünk ilyen alakú fát, de ez esetben is arra ügyeljünk, hogy a korona túlságosan el ne sűrűsödjék.

Az őszibarackfa éppúgy, mint a szőlő, évről-évre rendszeres metszést kíván. Az ágak végein lévő erős vezérvesszőket tél végén, tavasz kezdetén 30—40 cm hosszúra visszametszük, hogy rügyeikből új hajtások hajtsanak ki. Ezeket a hajtásokat május végén 3—4 levél fölött visszacsipjük, hogy 2—3 újabb hajtás fejlődjék belőlük. Ezzel a munkával egy évet nyerünk. De ha a nyári metszést elmulasztjuk, akkor tavasz kezdetén kell a visszametszett vezérvesszőket metszés előtt egyéves vesszőket termőre metszeni. Mégpedig a meddő vesszőket 3 rügyre, a termőrügyekkel (kettőhármad rügy) megrakott vesszőket pedig 3—4 csoportos virágrügy felett metszük vissza. A rövid (5—15 cm) termővesszőket érintetlenül hagyjuk; azok tele vannak termőrügyekkel. Fontos, hogy a termővesszőket metszés előtt jól megnézzük, mert némely fajtán a termőrügyek csak a középső, esetleg a felső részen vannak. Ez esetben tehát hosszúra kell metszünk és a termés leszedése után az ilyen hosszú gallyat 2—3 alsó hajtás fölött kell megkurtítani. A meddőn maradt gallyat már június elején visszavágjuk, hogy minél lejjebb kapjunk új hajtást, ami igen kívánatos és fontos az őszibarackfánál.

Azon a vesszőn, amely termett, többé termés nem lesz. A következő évi termés megint az új hajtáson lesz. Tehát a következő év tavaszán a kitermett vesszőt lementjük s ha alatta két új termővessző van, az alsót 3 rügyre (ugarra), a felsőt pedig 3—4 csoportos termőrügyre, vagyis termőre metszük vissza. A magánosan álló vesszőket pedig úgy metszük meg, amint azt az előbbi év metszésénél ismer tettem. Ez a rövid vázlat az őszibarackfa metszésének, amiből kivehető, hogy a főágakon a termőrész röviden, alacsonyan tartandó, különben a fa felkopaszodik.

e) A törpefák (alma és körte), amelyek kis-növési alanyra vannak oltva, éppúgy rendszeres, évenkénti metszést kívánnak, mint az őszibarackfa. A törpefák legtermészetesebb alakja a bokoralakú almafa és a gülaalakú körtefa. De a törpefákból mesterségesen alakú (fűzér, szárnyas stb.) fákat is nevelhetünk. Ez utóbbiak nevelése és metszése sok szakértelmet kíván, tehát csak olyan helyre való, ahol gondozásukat szakavatott egyén végezheti. A törpe alma és körte bokor- vagy gülaalakúra nevelve ugyanolyan koronaalakítást kíván, mint a vadlányra oltott nagynövési alma- és körtefa. Termőre való metszésük olyan körülményes, hogy azt egy cikk szűk keretében nem lehet tárgyalni.

Befejezésül még csak azt kívánom megemlíteni, hogy a gyümölcsfák metszését, az enyhe időjárás felhasználásával, már most meg lehet kezdeni, hogy mire a tavaszi permelés ideje elérkezik (rügyfakadás előtt néhány héttel), akkorra a metszést már befejezzük.

A cavatvezető üzenetei

G. J. Ielkés, Ciumești. Egyik közismerten kiváló szakértőnk, aki, mint terménykereskedő az itteni árutőzsde tanácsának tagja is, a kérdéses térfogatvesztéséről akként nyilatkozott, hogy az a learatási, cséplési és főképp a raktározási viszonyok szerint változó. Kellő időben aratott, cséplelt és arra alkalmas, száraz helyiségben tárolt búzánál a szokványosnak tekinthető térfogatvesztés 1—2 százalékra becsülhető. Minthogy levele szerint fontos elszámoláson van szó — leghelyesebb, ha az illetékes mezőgazdasági kamarától szakértő megnevezését kéri, aki helybéli vagy környékbeli gazda, malmos, vagy kereskedő is lehet. Fődolgo azonban, hogy hiteles személyként a kamara kifejezett megbízása alapján végezze a becslést.

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!

MOST JELENT MEG!

A cukorbeteg kosztja

cukorbetegnek részére.

Irtá: dr. HORVAY LAJOS főorvos

A tartalomjegyzékből: Hogyan alakul a cukorbeteg kosztja. — A cukor és szénhidrátmentes alapkoszt. — Miként használjuk fel a megengedett szénhidrát-tartalmú élelmiszereket. — A zsírszegény és fogyókoszt. — Egy főzeléknep. — Zabliszt-nap és más szénhidrát-dús napok. — Insulinnal kezelt cukorbeteg kosztjáról. — A cukorbeteg gyermek kosztja. — Néhány őszinte tanács cukorbetegnek részére. — Idényvetlapok. — Konyhareceptek. — Folyadéknap. — Fűszer-nap. — Levesek. — Kakaó, kávé. — Sacharin. — Szalonna. — Tehénturó. — Fehér kenyér. — Bor és pálinka. — Kompótok. — Gyomor- és bélbajok. — stb. stb. stb.

CUKORBETEGEK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN!

Ara 90 lei és portó.

Kapható: *Kindóhivatalunkban.*

da új vezetője.ajtóiroda új vezérkapitány ked-49 éves és tett szolgálatot. asovban kezdte. egye szolgálatá- en újságírással

galom a Ban- l. A Teregová repülőszere- misoara—Arad forgalom. Most ezt ugyancsak repülőgéppel nt gép is volt.

tájak yunknál.

renc romantikus lentik: Egy hét képeslapok egy k hóse Darko ny és völgeny- ngós kishivatal- ny apja, debren- nyja, aki elvált ment, valamint szülői beleegye- szegény ember. Budapestről s nyja s mostoha- k igénybe, mely ogtá, de persze Megindult a a Bakony egyik n egy uri esa- — és az a feltü- szanatoriumban zet. Pesten még atoriumok. De t a botrány da- gy mit szeret a hivatalnokon, l 6 volt jó hoz- akkor is a fele- y furcsa része. aszék két izben mindannyiszor ezett (furcsa or- zanatoriumban), kihallgatását. A szálljanak ki a hanem várják rvaszék ülnöke megkereste a fő- eg, hogy Darko hogy kihallgatni kezelik. A tisz- zanatoriumnak" ülnök is. Az ár- tetlenül kijelen- e akar lenni s a el, nem szök- megállapította. inos. A jegyző- k megkezdtek a l áll: Dr Sárga elentést vissza- rjának Schober is Géza ügyvéd- kni, de a völe- ta egyszer váltó- rko Magda Bu- lótt akkor is ki ar lani, a csa- ázasság elé. Az léány érdekét, zegénységén ki- tet.

TÉS. iskolaszék a dik tanítói ál- izati határidő etén az állás havi 1500 lei. okat a lelkesé- ázhatnak álla- tással rendel- ályázat mellé kodási helyén bizonyítvány. esti. P. u. Sa-

SPORT

Érdekességek a nagyvilágból

A spanyol és a portugál győzelem után Budapestre tart a német henger. — Százezer dollárért sem adja amatőr-ségét Sonja Henie a jég királynője. — Mit or vagy formában? avagy valami a biorythmikus periodus innarról. Durvább lett az angol futball. — Európai turára jön Montevideo válogatottja

Két hét múlva Németország olimpiai futballcsapata Budapestre megy. Háta mögött két meglepő és jelentős győzelem zászlaja lobog: otthonukban győzte le a spanyolokat (ami a magyaroknak még sohasem sikerült) és a portugálokat. Ez a kettős fegyvertény egyszeriben a legveszélyesebb ellenfélle avatta a germán gárdát. Ennek ellenére dermedt csend fekszi meg a magyar futball frontjait. Illetékes nyilatkozatok hangzottak el, hogy könnyű lesz a válogatás munkája, mert a csapatok kitűnő formában vannak. Sajnos, ezt a kitűnő formát — Hungária kivételével — eddig gondosan eltitkolták a szóhajóható csapatok s így a meccslátogató közönség nagy aggodalommal néz a közeli jövő elé.

A németek rendszeres munkával készültek fel a nagy csatára. Az elmúlt három évben husz válogatott mérkőzést játszottak és — tizenhétgyezre győztek. Ez az egyszerű adat is elegendő ahhoz, hogy bizonyítottan tekintsük a tételt: egyenrangú ellenfélle lesz dolga a válogatottnak, amelyről még csak körvonalakban sem tudnak. Bécsi híradás arról szól, hogy a magyar válogatott a következő együttesel indul a tüzvonalba: Szabó — Sternberg, Bíró, — Szalay, Turay, Dudás, — Cseh, Vincze, Sárosi, Toldi, Titkos.

Szóval az őszi standard csapat. Ehhez az összeállításához sok kétség fér, mert néhány tagja még igen messze van az őszi formától. Tehát... indokolatlan a nagy bizalom és indokolt lenne végre a komoly munka, ami nélkül súlyos csapás vár az aléltságából most tápászokodó magyar futballra.

Külön érdekessége az ügynek, hogy a magyar proficsapat esetleges veresége kényes helyzetet teremtene az olimpiára készülő amatőrök számára. Elvégre ha a profijainknak nem sikerül haza pályán megállítani a német henger, akkor az amatőrökre Berlinben alighanem példátlan vereség vár.

Intervjút csináltak Sonja Henievel, a jég ánnepelt királynőjével, aki csekély 10 világ-bajnokságot, 6 Európa-bajnokságot és 3 olimpiai bajnokságot nyert eddig. Sonja kijelentette, hogy „schluss!” Többé hivatalos nemzetközi bajnoki versenyen nem indul. „Profiz lesz?” — kérdezte a kíváncsi riporter. — „Nem — mondá Sonja édesen — noha Garmischban 400.000 dolláros ajánlatot kaptam. Amatőr alapon fogok továbbra is bemutatkozni futni. Arra, hogy profi legyek, nem vagyok rászorulva...” Elhisszük!

Helen Wills-Moody, a tennisz többszörös világbajnoknője kísérletet tett arra, hogy hány-szor lehet megszokítás nélkül ide-oda ütni a tenniszlabdát a pályán. Edzőjével felállt, s elkezdett ütögetni. 3000-nél abbahagyták, de rögtön utána kijelentették, hogy 5000-ig még elütögettek volna. Egy órát vett igénybe a kísérlet.

A bécsi Sporttagblatt-ban olvassuk a következő tartalmú cikket: Régi probléma, hogy a sportoló mikor van formában s mikor nincs. Erre ad most tudományos választ W. Fliesz dr tanulmánya, aki szerint minden emberben dr 23 napos „férfi-periodus”, egy 28 napos „női periodus”, továbbá egy 33 napos „intellektuális periodus” van. Ezek alatt növekszik, kulminál, majd ismét csökken a teljesítőképesség. A három periodus összehangolódásától függ a „forma”. Ha tehát valamely versenyzőnél mind a három periodus ugyanabban az idő-

ben emelkedő irányzatot mutat, úgy ebben az időben az illető versenyző legnagyobb teljesítményre képes. (Versenyzők! A jövőben kísérjétek feszült figyelemmel biorythmikus és intellektuális periodusaitokat! Szerk.)

George Allison, az Arsenal menedzsere, cikket írt s abban kifejtette, hogy az utóbbi évek alatt az angol játékevezetők nagyon is elnézők a játékosok durva és veszélyes játékával szemben. Az angol szövetség és a liga most Angliában egymással karöltve szabálytervezetet dolgoz ki a túlkemény játék pontos meghatározására. Az új szabályok értelmében — többek közt — tilos volna a kapust támadni, még akkor is, ha labda nála van.

Középeurópai futballkörök Párizsban kerülnek európai turára szerették volna vendégül látni az argentin válogatott csapatot, azonban, tekintettel arra, hogy Argentínában a bajnoki szezon már márciusban megkezdődik, az argentin válogatott turája nem volt megvalósítható. Az argentin szövetség ajánlotta maga helyett az uruguayakat és a napokban érkezett meg Párizsba az Uruguay labdarúgó szövetség válasza, amelyben felajánlották Montevideo válogatott csapatát, amely egyenértékű az uruguayi válogatottal. A csapatban Fernandez, Cean és a félkezu Castron kívül, valamennyien fiatalok lesznek és így a középeurópai futball-központok egyszerű futballesemegét kapnak. Az uruguay csapat turáját néhány nap múlva véglegesítik és a csapat még március elején hajóra száll, hogy első meccset március 19-én Párizsban lebonyolítsa. A további meccsek színhelyei Prága, Bécs és Budapest, de lehetséges, hogy másutt is játszanak a délamerikaiak.

Böjt

Negyed kiló trapista sajt 12 lei, egynegyed kg. ementháli sajt 20—24 lei 6 drb ementháli 1 dobozban 16—18 lei. Lica lptói turó 10 deka 7 lei. Erdélyi székely turó egynegyed kg. 10 lei. Görög parmazán macaronira 10 dkg. 7 lei. Kombinált reszelt sajt 10 dkg. 8 lei. Külföldi tejtes ostsee 18—20 lei. Göröghering 8 lei. Ruszli 2 és 3 lei. 1 üveg ruszli 30 lei Szardniák doboza 18—24—32 lei. Zacusca 16 lei. 1 doboz zöld borsó 10 lei. Hagymás farsangi hal darabja 8 lei, óriási nagy 20 lei. Tábla étel olaj kilója 40 lei. Maslina kilója 40—50 és 56 lei. Rengeg sok böjtös áruk

ASZÓDINAL, Sas-palota.

Vasárnap a B-ligában is megkezdődik a tavaszi forduló. Bucurestiből jelentik: Vasárnap, március 8-án a B. ligában is megkezdődik a tavaszi bajnoki idény. Az első napon az I. és II. alcsoportokban lesznek mérkőzések. A III. és V. alcsoport március 15-én, a IV. alcsoport március 22-én kapcsolódik be a bajnokságba.

Az EKE legyőzte a Rapidot. Bécsből jelentik: Most játszották le az EKE és a prágai Rapid jéghekkli csapatai a jéghekkli Európa-Kupa második csoportjának utolsó mérkőzését. Győzött az EKE 5:2 (1:1, 2:1, 2:0) arányban. A csoport élén a BKE és EKE egyformán 9 ponttal végeztek.

Összeállították Románia válogatottját az asztali tenisz-bajnokságra. Bucurestiből jelentik: Az asztali teniszszövetség véglegesen összeállította Románia válogatottját, amely a következő: Férficsapat: Vladone, Paneth, Marin, Schapira, Pop Pitu. Hölgyek: Angelica Adelstein Aurora és dr Salamon Ignác Hakoah Arad. Részben szövetségi költségen Diamantstein Haggibor, saját költségen: Krebs, Komoróczy, Bálint, Szentkovics, Erős Haggibor, Ridély, valamint a bucuresti Makkabi tagja V. Marcus, aki a Gazeta Sporturilor megbízottja. Szövetségi kísérők: Zahárnik elnök, M. Binder és Albin Morariu.

Főtisztelendő plebánus urak figyelembe

Mielőtt templomot, plebánia lakot építtetni, át-alakítani, javítani vagy festeni akarnának, forduljanak bizalommal hozzám. Költségvetést a helyszínen díjtalanul készítek, ajánlott levélnél meghívásra saját költségemre megjelenek, távolságra való tekintet nélkül. Torony felszerelési állványaimmal, több nagyfűtő torony-tatarozást sikeresen végeztem.

Címem:

BALINT DANIEL építő vállalkozó,
Oradea, Str. Academiei 2.

Apcéhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 50 lei (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény).
Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Kiadó
egy szoba, konyha, speiz, Oradea, Dimitrie Cantemir 55.

Utcai
parkettes butorozott szép szoba azonnal kiadó. Oradea, Strada Strambă No. 2.

Keres
tisztviselő egy szobás, előszobas, esetleg két kis szobás lakást. Címeket a kiadóba kér.

Egyszobás lakás,
mellekkeliséggel május 1-re kiadó, Oradea, Str. Moldova 32.

Alkalmazás

Fűzni
tudó mindenest. jó bizonyítvánnyal felve-szek. Oradea, Tache Jonescu 4.

Fix fizetéssel,
vagy magas jutallékkal lapelárusítók felvétet-nek. Jelentkezni e lap kiadóhivatalában lehet

Egyedülálló
özvegyasszony el-menne házvezetőnő-nek, Baloghné, Oradea, Str. Vlahuta 20.

PUHA OLMOT állan-dóan vesz a Szent-László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Adás-vétel

Eladó

antik szekrény, barok ebédli, 3 részes tükör, fogas, ágy, Oradea, Str. Bratianu No. 21.

Házhely

olcsón eladó Ertekezni Dr Zinner Bul. Regele Ferdinand No. 25.

Jó karban

levő mely gyermek koci eladó Oradea, Str. Costa Foru No. 6.

Francia

(őszi) barack csemeték kaphatók dr Kaczián Kálmán gyümölcsösében, Oradea, Str. Ciordas No. 46.

Aranyat,

ezüstöt és brilliáns tárgyakat veszek bármilyen mennyiségben, k. p. Herbst ékszerárúházbán, Regele Ferdinand 3. Ora- és ékszerjavítások 1 évi jótállás mellett.

Hibizkus

virágzó mályva, rózsafa, élőszövénynek is kitűnő, olcsón eladó, Oradea, Str. Pasteur 75.

Különféle

Középkorú nő
házvezetőnői állást keres. Cím: Parochia Rom. Cat. Cornești, jud. Turda.

Kühnelt-Leddinn Erik

Jezsuiták
Nyárspolgárok
Bolsevikik

Az apokaliptikus orosz titok, az ellene küzdő misztikus front grandiozus regénye.

Ára 120 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.